

OTOK ŠOLTA

M O N O G R A F I J A

Grohote, 2012.

SADRŽAJ

I OTOK TIJEKOM STOLJEĆA	18	III ARHEOLOŠKI PRILOZI	190
Ime otoka Šolte		Prethistorijsko, antičko i starokršćansko razdoblje na otoku Šolti	
<i>Živan Bezić</i>	19	<i>Franko Oreb</i>	191
Povijest otoka Šolte do konca Prvog svjetskog rata		Don Frane Bulić i otok Šolta	
<i>Mladen Andreis</i>	21	<i>Karlo Kalajzić</i>	212
Odnosi Splita i Šolte		Don Frane Bulić, arheolog	
<i>Viktor Buktenica</i>	34	<i>Emilio Marin</i>	213
Šolta u Statutu grada Splita		IV GRADITELJSTVO, SAKRALNI OBJEKTI	216
<i>Miro Mihovilović</i>	40	Otisci drevnoga graditeljskog umijeća u šoltanskom krajoliku	
Šoltani u bici kod Lepanta		<i>Aleksandra Muraj</i>	217
<i>Toni Blagaić</i>	42	Naselja i utvrde otoka Šolte	
Povijest crkve na Šolti		<i>Tomislav Marasović, Katja Marasović</i>	221
<i>Živan Bezić</i>	45	Spomenici otoka Šolte od XIII. do XVIII. st.	
Šoltansko marijansko svetište		<i>Nevenka Bezić-Božanić</i>	244
<i>Bernardin Peroš</i>	51	Crkva sv. Nikole u Maslinici na Šolti	
Bratovštine otoka Šolte		<i>Mirosija Žic</i>	250
<i>Dinko Sule</i>	54	Crkva sv. Jele u Donjem Selu	
Značajke društvene i političke povijesti Šolte u međuratnom razdoblju (1918.-1941.)		<i>Mirosija Žic</i>	253
<i>Tonči Šitin</i>	59	V ŠOLTA I UMJETNOST	258
Šolta u Narodnooslobodilačkom ratu		Četiri vrijedne oltarne pale otoka Šolte	
<i>Zoran Radman</i>	62	<i>Ivana Prijatelj Pavičić</i>	259
Šolta nakon Drugog svjetskog rata		Suvremena umjetnost Šolte	
<i>Zoran Radman i Mirosija Žic</i>	74	<i>Duško Kečkemet</i>	264
Razdoblje Domovinskog rata na Šolti od početka do ožujka 1992.		Pjesnici Šolte	
<i>Zoran Radman</i>	89	<i>Sana Perić</i>	277
Šolta u samostalnoj državi Hrvatskoj		<i>Ivan Meštrović</i>	
<i>Zoran Radman</i>	106	<i>Duško Kečkemet</i>	295
II GEOGRAFSKA OBILJEŽJA	142	Meštrović i Šoltani	
Suvremena društveno-geografska preobrazba otoka Šolte		<i>Živan Bezić</i>	296
<i>Sanela Đuran i Josip Faričić</i>	143	Marko Marulić i Petar Hektorović u Nečujmu	
Prikazi otoka Šolte na starim geografskim i pomorskim kartama		<i>Duško Kečkemet</i>	296
<i>Josip Faričić i Sanela Đuran</i>	166	VI PRIRODNE ZNAČAJKE	300
Voda na Šolti		Biljni pokrov Šolte	
<i>Veljko Vidan</i>	182	<i>Dalibor Vladović, Dinko Sule i Nediljko Ževrnja</i>	301
Kako je nastala Šolta – geološke značajke		Iz životinjskog svijeta otoka Šolte	
<i>Tvrtko Korbar i Jadranka Mauch Lenardić</i>	184	<i>Dinko Sule</i>	304

Ptičji svijet otoka Šolte <i>Jasmina Mužinić i Jenő J. Purger</i>	307
Životne zajednice morskog dna (Bentos) otoka Šolte <i>Ivan Jardaš</i>	313
Ribe oko otoka Šolte <i>Ivan Jardaš</i>	315
Preliminarna flora bentoskih makroalga i morskih cvjetnica otoka Šolte <i>Boris Antolić, Ante Žuljević i Vedran Nikolić</i>	325
VII DEMOGRAFSKI PRILOZI	334
Stanovništvo otoka Šolte <i>Mladen Andreis</i>	335
Demografske promjene otoka Šolte u kontekstu procesa globalizacije <i>Inga Tomić-Koludrović</i>	344
Iseljništvo sa Šolte <i>Frane Buktenica, Miro Mihovilović</i>	350
Doseljenici sa Šolte u SAD prema podacima imigracijske stanice Ellis Island (1900.-1924.) <i>Mladen Andreis</i>	355
VIII GOSPODARSTVO	372
Poljoprivreda Šolte <i>Dobroslov Elezović</i>	373
Velike promjene u šoltanskoj poljoprivredi od 1990. do danas <i>Vicko Kaštelanac</i>	383
Ribarstvo otoka Šolte <i>Margita Radman</i>	386
Pomorstvo Šolte <i>Pero Vidan</i>	390
Vapnarstvo (japjeničarstvo) na otoku Šolti <i>Nikola Blagaić</i>	400
Vapnarstvo - prastari šoltanski zanat <i>Marina Blagaić</i>	402
Šolta i turizam <i>Drago Jakovčević, Mihovil Anđelinović</i>	408
Turizam na Šolti danas <i>Jasmina Garbin, direktorica TZO-a Šolta</i>	412
Nautički turizam otoka Šolte - kratki peljar <i>Tihana Glavurčić</i>	418
Jugoplastika, etnografija industrijskog pogona <i>Marina Blagaić</i>	423
IX JEZIK, GOVOR	430
Otok Šolta u ogledalu govora i svojih imena <i>Petar Šimunović</i>	431

Obalni toponimi otoka Šolte <i>Marina Marasović-Alujević, Katarina Lozić Knezović, Sveučilište u Splitu</i>	442
--	-----

X ODGOJ, OBRAZOVANJE, KULTURNE AKTIVNOSTI.....472

Razvoj školstva na Šolti <i>Dragana Đurić</i>	473
Šoltanska Narodna knjižnica <i>Željka Alajbeg</i>	482
Udruge otoka Šolte <i>Tihana Glavurčić</i>	486
Šoltanski glazbeni zbor »Olinta« <i>Perina Buktenica</i>	492
Dobrovoljno vatrogasno društvo »ŠOLTA« <i>Ivana Ivčević i Dinko Sule</i>	496

XI ZDRAVSTVO.....502

Zdravstvene prilike na Šolti od 19. stoljeća do danas <i>Mladen Andreis, Mihovil Kamenjarin, Dragutin Petric i Vojka Tomić</i>	503
---	-----

XII NARODNI OBIČAJI.....512

Narodni običaji Šoltana <i>A. Blagaić, Č. Kalebić, I. Rubić</i>	513
Sociologija svakodnevnog šoltanskog života <i>Josip Županov</i>	521
Običaji otoka Šolte između dvaju svjetskih ratova <i>Zorica Vitez</i>	527
Folklorna glazba otoka Šolte <i>Jerko Bezić</i>	541
Pismu »novu« sad pivajmo! <i>Joško Čaleta</i>	555
Donje Selo u kontekstu europske tradicije sv. Martina <i>Antonija Zaradija Kiš</i>	568

XIII KRONOLOŠKE BILJEŠKE, O AUTORIMA, BIBLIOGRAFIJA.....584

Neke kronološke bilješke o Šolti <i>Miro Mihovilović, Zoran Radman</i>	585
O autorima <i>Zoran Radman, Željka Alajbeg</i>	590
Građa za bibliografiju o otoku Šolti <i>Željka Alajbeg, Marina Blagaić</i>	604

Naselja i utvrde otoka Šolte

Tomislav Marasović, Katja Marasović

U graditeljskom naslijeđu otoka Šolte posebno su zanimljiva stara naselja, koja su još uvijek sačuvala znatnu ambijentalnu vrijednost. Unutar njih nalazimo i pojedinačne građevine povijesno-umjetničkog značenja. Za proučavanje nastanka i razvoja naselja otoka Šolte od velike su važnosti demografski podaci obrađeni u Rubičevim¹ i Andreisovim² studijama, razne geodetske i geografske karte te zračne i satelitske snimke. Najstarija katastarska izmjera cijelog otoka izrađena je 1830.³ u mjerilu 1:2880. Otok je tada podijeljen na četiri katastarske općine: Gornje Selo, Grohote, Srednje Selo i Donje Selo. Za naselja i građevine izvan njih izrađeni su detaljni planovi u mjerilu 1:1440, koji će biti prezentirani u ovome radu.⁴ Planove prate zapisnici katastarskih čestica zemalja s podacima o vlasnicima zemljišta, veličini parcele i kulturi koja se na njoj uzgajala te zapisnici katastarskih čestica zgrada gdje se, osim podataka o vlasnicima, nalazi i kratki opis građevine, njezina namjena i površina. Ti su podaci dragocjeni za razne aspekte proučavanja šoltanskih naselja i života na otoku. Urbanističke analize i planovi Urbanističkog zavoda Dalmacije⁵ te dokumentacija o arheološkim istraživanjima i zaštiti kulturnih dobara Konzervatorskog odjela u Splitu pružaju vrijedne podatke za istraživa-

1 Rubić, I. (1960.) *Podrijetlo stanovništva otoka Šolte*. Srpski etnografski zbornik SANU, Beograd, str. 1.-162.

2 Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900*. Grohote.

3 Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju, Državni arhiv u Splitu

4 Ovom prilikom zahvaljujemo Suzani Lunić i Radmili Pelagić na prijevodu katastarskih knjiga zgrada svih šoltanskih naselja, Sanji Koren na grafičkoj obradi katastarskih mapa i dr. Mladenu Andreisu na korekciji prijevoda i dodatnim objašnjenjima šoltanskih prezimena.

5 Nakon prestanka rada Urbanističkog zavoda Dalmacije, njegov arhiv pohranjen je u Državnom arhivu u Splitu.

nja. Zahvaljujući suradnji Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Arhitektonskog fakulteta u Veneciji (IUAV), akademske godine 1989.-90. izrađeni su diplomski radovi na Katedri za urbanizam s temom: »Obnova povijesnih naselja na otoku Šolti«, gdje su detaljno obrađena sva šoltanska naselja osim Gornjeg Sela.⁶ U Mediteranskom centru za graditeljsko naslijeđe u Splitu, znanstveno-istraživačkoj jedinici Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, posljednjih je godina izrađeno više konzervatorskih elaborata koji služe kao podloga urbanističkim planovima i projektima obnove povijesnih građevina.

Prostorna i povijesno-graditeljska obilježja

Najstariji tragovi naseljenosti Šolte potječu iz prapovijesnog razdoblja. Nazivi i konfiguracija terena upućuju na postojanje ilirskih utvrđenja, tzv. *gradina*, koja su, kao utvrđeni položaj i pribježište u slučaju opasnosti, karakteristična pojava duž cijele istočne jadranske obale, uključujući i otoke. To su: Gradac blizu uvala Senjska, Gradina kod Rogača i Gradina zapadno od Donjeg Sela, zatim Vela Straža poviše Gornjeg Sela i Mala Straža južno od Velog polja. Opasuju ih dva ili više suhozidnih bedema. Uz gradinu Gradac veže se pučka tradicija o ilirskoj kraljici Teuti, koja međutim nema nikakve potvrde u povijesnim izvorima i arheološkim nalazima. U njezinoj blizini, nad uvalom Tatinja, nalaze se ostaci velike gradine Vodnjak. Prapovijesni nalazi pronađeni su i u špilji Koludrov dolac sjeverozapadno od Gornjeg Sela.

Poznato je da su Iliri svoje mrtve sahranjivali pod kamenim humcima - gomilama (tumulima) koji su na otoku evidentirani na više mjesta. Oni se javljaju kao usamljene gomile, kao što je to na području Male Straže blizu Grohota i Mirine - Grebine između Donjeg Sela i Maslinice ili kao sklopovi grobnih gomila oko središnjeg i najvećeg šoltanskog polja (lokalitet Lazi u blizini Grohota). Značajne su i grupe prapovijesnih gomila oko Gornjeg polja.

Razdoblje grčke kolonizacije nije ostavilo materijalnih tragova na otoku. Tradicija prema kojoj se crkva sv. Mihovila naziva *grčka crkva* ili pak nedaleka uvala *Grkovo žalo*, nisu prihvatljivi kao dokazi o postojanju grčkih naselja na Šolti.

Mnogo sigurnije može se govoriti o naseljima u unutrašnjosti Šolte iz rimskog razdoblja, kada je i na tom otoku živjelo ilirsko stanovništvo. Bez obzira na činjenicu da treba kritički pristupiti Rubičevoj pretpostavci o šest naselja, arheološki nalazi zgrada, mozaika, arhitektonskih fragmenata, keramike, novca i drugih predmeta nesumnjivo upućuju na intenzivan život na Šolti u tom razdoblju.⁷ Novija istraživanja

6 Dokumentacija se čuva u Mediteranskom centru za graditeljsko naslijeđe u Splitu.

7 Bulić, F. (1898.) *Starinarska iznašašća*. Buli. dalm.

Naselja otoka Šolte
(Arhitektonski fakultet u
Veneciji)

i sistematsko evidentiranje dosadašnjih nalaza, koje je poduzeo Zavod za zaštitu spomenika u Splitu i objavio F. Oreb, donoseći i mišljenja drugih autora, otkrivaju postojanje nekoliko gospodarskih zgrada (*villae rusticae*), smještenih uglavnom na rubovima polja (Mirine, Studenac, Svilaja, Pod Mihovil, Grohote, Starine) i u uvalama (Banje u Rogaču, Sv. Petar i Piškera u Nečujmu).⁸ Oni ukazuju na postojanje ruralnih naselja, koja su gravitirala velikom urbanom središtu Saloni i čije su poljoprivredne površine bile dio velikog salonitanskog agera.⁹

Ostaci arhitekture i groblja na više mjesta uz rub polja između Grohota i Donjeg Sela upućuju na to da je u antičko doba polje bilo obrađivano. U granicama današnjih parcela može se prepoznati pravilna podjela polja na pet dugih parcela položenih u smjeru sjever-jug širine oko 490 metara. Njihove međe (*cardo*) nisu paralelne već imaju mali međusobni otklon. Otklon najzapadnije u odnosu na najistočniju iznosi 12°. Odstupanje od čvrstih rimskih pravila podjele polja može se objasniti prirodnom konfiguracijom terena i skućenošću prostora.¹⁰ U Gornjem polju, na istočnom dijelu otoka gdje se smjestilo Gornje Selo, neravan teren i njegova veličina nisu dozvoljavali ortogonalnu podjelu polja.

Starokršćanska faza rimskog razdoblja od IV. do VI. stoljeća, koja je na Šolti prvenstveno prisutna u ostacima bazilika, govori u prilog pretpostavci da šoltanski antički pagus nije bio grupacija razasutih gospodarskih zgrada, već da je bio oblikovan kao jedno ili više konzistentnih naselja. Na to u prvom redu upućuje velika jednobrodna bazilika s krstionicom u samim Grohotama, koja zacijelo predstavlja središte župnog života, isto kao i nalazi mozaika na više mje-

sta u samome naselju.¹¹ Druga starokršćanska bazilika, kojoj su ostaci pronađeni ispod današnje crkve sv. Jele u Donjem Selu, zajedno s drugim antičkim nalazima u okolini predstavlja isto tako jaku indiciju za položaj jednog zapadnog naselja iz kasnorimskog razdoblja. Ostatke još dviju starokršćanskih crkava na Šolti, jedne na otočiću Stipanskoj,¹² a druge u Nečujmu (koju dosadašnji istraživači čak i ne datiraju u starokršćansko doba) ne bi trebalo vezivati uz naselja, jer su očito nastale kao samostanske crkve. Na lokalitetu Starine, sjeverno od Gornjeg Sela, otkriveni su znatni ostaci rimske arhitekture, među kojima je i kasnoantička struktura Kaštilca,¹³ što je dobra osnova za pretpostavku o još jednom, istočnom naselju iz rimskog razdoblja. Dakle, u unutrašnjosti Šolte vjerojatno su postojala tri kasnoantička naselja, od kojih su dva bila na sjevernom rubu Srednjeg polja, a jedno na sjeveroistočnom rubu Gornjeg polja.

Sljedeće, srednjovjekovno razdoblje vjerojatno je u šoltanskim naseljima obilježeno daljnjim povećanjem populacije, uzrokovanim rušenjem Salone i bježanjem stanovništva u okolna naselja, uključujući i ona na srednjodalmatinskim otocima. Pomanjkanje

XXI, Split, str. 183.-189.

8 Oreb, F. (1986.) *Spomenici graditeljstva na otoku Šolti*. Peristil, Zagreb.

9 Suić, M. (1976.) *Antički grad na istočnom Jadranu*. Zagreb.

10 Konzervatorska podloga za prostorni plan otoka Šolte 2006., Split, autori: Burić T., Grković S., Marasović K., str. 5.

11 Oreb, F. (1983.) *Starokršćanska bazilika u Grohotama na Šolti*. Peristil, 26, Zagreb, str. 16.-17.

12 Vrsalović, D. (1963.) *Četverogodišnji rad Instituta za nacionalnu arheologiju i Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu*. Starohrvatska prosvjeta, III. s. sv. 8.-9., Zagreb.

Marasović, T. (1961.-1962.) *Starokršćanska bazilika na Stipanskoj kod otoka Šolte*. VAHD, LXIII-LXIV, str. 161.

13 Oreb, F. (1986.) *Spomenici graditeljstva na otoku Šolti*. Peristil, Zagreb.

sačuvanih objekata iz ranoga srednjeg vijeka otežava donošenje zaključaka o karakteru naselja u tom razdoblju, ali neke očuvane građevine ili podaci iz povijesnih izvora ipak svjedoče da je kontinuitet života nastavljen ne samo u Grohotama, nego i u drugim mjestima. Kod pretpostavljenog antičkog naselja na lokalitetu Starine, na mjestu današnje grobišne crkve sv. Marije, sagrađena je u ranom srednjem vijeku benediktinska opatijska crkva posvećena istom titularu, koja se spominje u srednjovjekovnim dokumentima. Do danas se sačuvao toponim Stomorija, odnosno Stomorska kao uvala Stomorijske. Srednjovjekovna crkva sv. Mihovila¹⁴ na jugozapadnom rubu Sridnjega polja, koja je sačuvala ne samo izvornu arhitekturu već i znatne ostatke fresko-slika u unutrašnjosti,¹⁵ nesumnjiv je dokaz o životu nekog obližnjeg naselja ili neke aglomeracije koja je mogla nastati na ostacima rimskog gospodarskog kompleksa. Kontinuitet Donjeg Sela u srednjovjekovnom razdoblju, sad već na pomaknutoj sjevernoj lokaciji, dokazuje djelomično očuvana romanička i gotička struktura u postojećoj crkvi sv. Martina. Nastavak života u Grohotama može se pretpostaviti na osnovi sačuvanih objekata iz mletačkog razdoblja, a izravno ga potvrđuju i povijesni izvori o paljenju crkve sv. Stjepana u XIII. stoljeću za napada omiških gusara.¹⁶ U srednjovjekovnom razdoblju bio je dovršen i proces slavenizacije ilirsko-romanskog stanovništva, kako to pokazuje otočna toponomastika koja najvećim dijelom ima hrvatske nazive.¹⁷ To je vrijeme kad se šoltanska naselja sve više nalaze u ovisnosti o Splitu kao urbanom i eklezijastičkom središtu. Iz srednjovjekovnih izvora proizlazi povezanost splitske crkvene organizacije, ali i splitskih plemićkih obitelji sa šoltanskim posjedima.

Razdoblje četiristoljetne mletačke uprave od početka XV. pa do kraja XVIII. stoljeća obilježava jači rast šoltanskih naselja. Utvrđivanje feudalnih posjeda u splitskoj okolini, potaknuto opasnošću od Turaka i gusara, nije mimoišlo ni šoltanska sela u kojima se tada podižu kule (kašтели), a obrambenim elementima opremaju i težački sklopovi. Šolta je u tom razdoblju, isto kao i u prethodnom, bila za grad Split važan prostor za zbjeg, gojilište stoke, izvor potrebne drvene i kamene građe, vapna, poljoprivrednih proizvoda, pa čak i nužno potrebne radne snage.

Novo razdoblje u razvitku šoltanskih naselja počinje nakon prestanka mletačke vlasti. Kratkotrajnu francusku upravu od 1806. zamjenjuje 1813. dugo razdoblje austrijske vlasti, koje traje sve do kraja I.

14 Bezić, N. (1961.) *Srednjovjekovna crkva sv. Mihovila na Šoli*. Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, 13, Split.

15 Isto

16 Arhidakon, T. (1894.) *Historia Salonitana*, cap. XXXV., p. 127. ed. Rački, prijevod V. Rismonda u izdanju Muzeja grada Splita, Split (1960.), 72.

17 Marasović-Alujević, M. (1985.) *Hagionimia srednjovjekovnog Splita*. Starohrvatska prosvjeta, III. s. sv. 15, Zagreb, str. 288.

svjetskog rata (1918.). Najvažnija promjena u imovinsko-pravnim odnosima na Šolti tog razdoblja jest kupovina više od 5000 hektara zemlje, koju su stanovnici šoltanskih naselja ostvarili 1905. poslije dugih rasprava u splitskoj Općini, te nešto ranija kupovina posjeda biskupskog sjemeništa. Privredna osnova razvitka šoltanskih sela u tom je razdoblju prvenstveno povećana proizvodnja vina, a zatim i sredstva iseljenika koji u drugoj polovici XIX. stoljeća sve češće emigriraju u Ameriku, odakle šalju znatnu financijsku pomoć svojim rodnim selima. Sve to omogućuje brži razvitak otoka koji 1882. dobiva svoju općinu, 1856. podiže osnovne škole, 1866. uvodi poštansku službu, a 1874.-76. stalnu financijsku stražu i policijsku službu. Sve se to odrazilo na prostorni rast naselja.

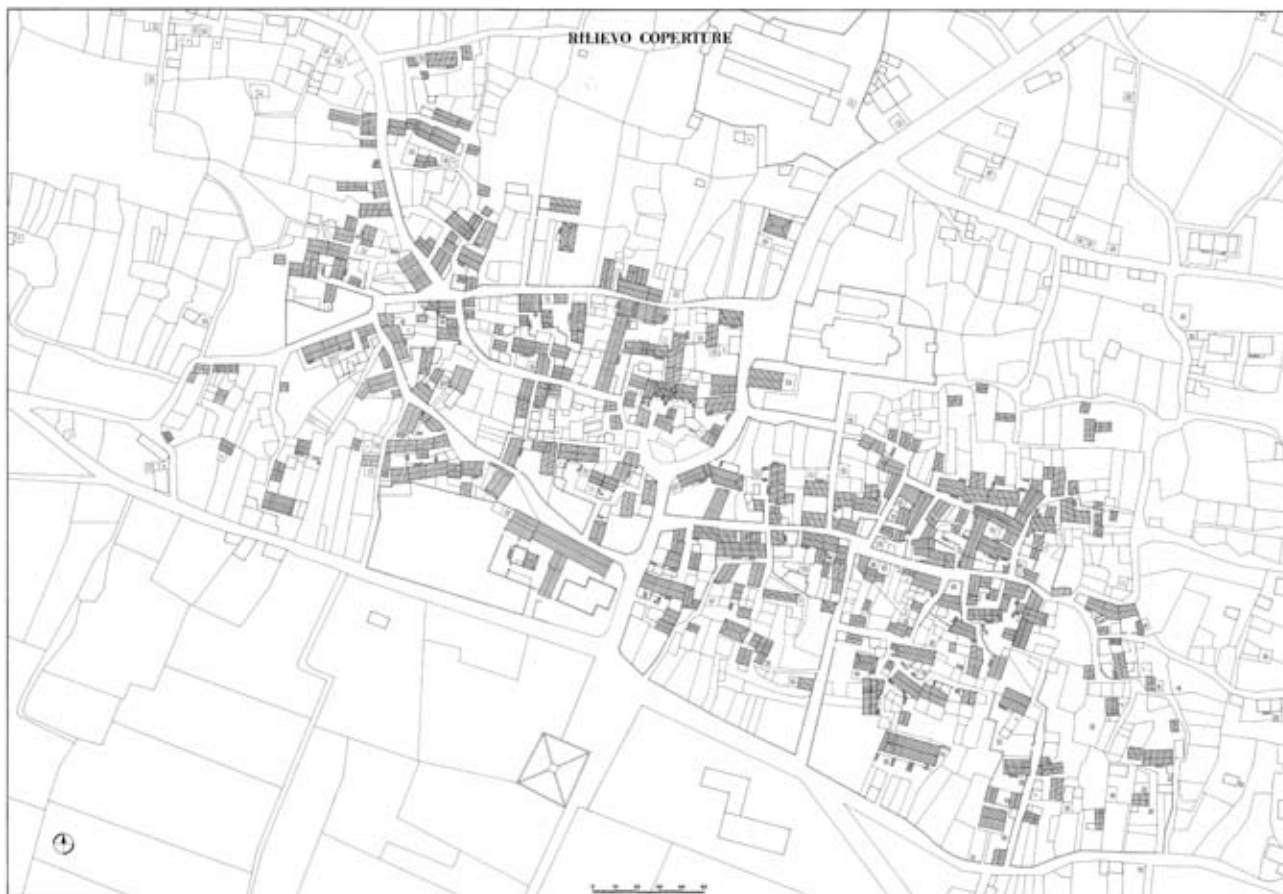
Stanovnici šoltanskih naselja pretrpjeli su mnoga stradanja u tijeku II. svjetskog rata za vrijeme fašističke okupacije. Narodnooslobodilačka borba plamala je i na samom otoku, a potkraj rata, za vrijeme njemačke okupacije, došlo je i do prisilne evakuacije cjelokupnog stanovništva. Otok je oslobođen potkraj 1944., kada je, kao i cijela zemlja, prionuo obnovi. Krupne promjene u njegovu razvitku ostvaruju se od šezdesetih godina nadalje zahvaljujući u prvom redu sve većoj ulozi turizma, elektrifikaciji svih naselja, gradnji pojedinih industrijskih pogona, djelomičnoj izgradnji vodovoda, asfaltiranju cesta i uređenju trajektnog prometa. U tom je razdoblju prostorni rast znatno više zahvatio obalna naselja, ali se odrazio i na sela u unutrašnjosti (gradnja proizvodnog pogona Jugoplastike, zdravstvene stanice, vatrogasnog doma, prodavaonica). Šolta je bila zasebna općina do 1962., kad je pripojena splitskoj općini. Tek 1993. Šolta ponovno dobiva status općine. Nakon Domovinskog rata i demokratskih promjena ostvarenih 90-ih godina XX. stoljeća, u suverenoj Republici Hrvatskoj stvorili su se uvjeti za ulaganje i privatnog kapitala u razvoj Šolte. U posljednje vrijeme intenzivno se radi na izradi planske dokumentacije, izgradnji infrastrukture i obnovi spomenika, a sve se više ulaže i u turizam.

Uz spomenute zajedničke osobine, šoltanska naselja u svom dugom razvitku pokazuju, svako napose, i mnoge specifične crte rasta.

Naselja u unutrašnjosti otoka

Sva četiri kontinentalna naselja starija su od obalnih, a tragovi života u tim se dijelovima otoka prate već od prapovijesnog doba. Smještaj naselja u unutrašnjosti otoka uvjetovala su dva osnovna čimbenika: blizina plodnog polja kao glavna ekonomska osnova egzistencije te relativna blizina zaštićenih uvala koje su služile kao luke unutrašnjih sela, prvenstveno radi veze sa Splitom, kojemu je Šolta uvijek gravitirala.

Tri naselja, u međusobnoj udaljenosti od oko samo jednog kilometra, smještene su na sjevernom rubu

Grohote, arhitektonski snimak iz 1990. godine (L. Movio, E. Olivari, M. Poletto, A. Tempestilli)

veoma plodnog Sridnjeg polja: Grohote na sjeveroistočnom rubu, gdje je i najbliži prilaz uvali Rogač, Srednje Selo po sredini sjevernog ruba Polja, te Donje Selo na sjeverozapadnom rubu, povezano s uvalom Donje Krušice. Položaj triju naselja, koja se već u XVI. stoljeću nazivaju »donjim selima« (*tre ville da basso*) na padinama sjevernog ruba Polja logičan je, ne samo zbog blizine sjevernih luka otoka, već i zbog povoljne južne orijentacije i drugih mikroklimatskih uvjeta. Na istočnom dijelu otoka na obroncima najvišeg brda (Vela Straža), na položaju koji dominira Gornjim poljem, nedaleko od uvale Stomorske smješteno je Gornje Selo.

Grohote su već od antičkog vremena glavno šoltansko naselje smješteno skoro po sredini otoka na sjeveroistočnom rubu Sridnjeg polja i na raskršću glavne šoltanske ceste koja spaja Gornje Selo na istoku i Maslinicu na zapadu te ceste koja vodi do luke Rogač.

Naziv Grohote potječe od riječi »grohot« (odronjeno i razdrobljeno kamenje), no prema pučkoj etimologiji selo je nazvano po uzrečici »gor' hodte« kojom su mještani prijetili gusarskim pljačkašima.¹⁸ U povijesnim vrelima nalazimo različite oblike naziva tog

naselja: 1370. *Grocotte*, 1444. *Villa Grogote*, 1474. *I(n) villa de Grocote*, 1543. *Villa Grohotte*, 1543. *Villa Grocote*, 1567. *Uilla Grohote*, 1568. *Grocote*, 1581. *Hroghotte*, 1587. *Villa de Solta*, 1771. *Villa Ghrote*, 1808. *od Grot*, 1819. *iz Groti*, 1866. *Grohote* (*Grahote*, prosto: *Selo*).¹⁹

Gusta koncentracija nalaza antičke arhitekture u samome središtu naselja dovoljna je osnova za pretpostavku o postojanju konzistentnog naselja, a s time su u skladu i nalazi grobova na perifernim položajima u odnosu na jezgru. U istočnom dijelu naselja nailazi se na pravilan ortogonalni plan, dok u zapadnom te pravilnosti nema. Kako su baš u istočnom dijelu pronađene antičke mozaične površine *in situ*, oko jedan metar niže od današnje razine naselja, može se pretpostaviti da se na tom prostoru nalazilo antičko naselje.

Postojanje starokršćanske bazilike sv. Stjepana, koja je imala bez sumnje funkciju župne i baptezimalne crkve, daljnji je dokaz naseobinskog karaktera prve aglomeracije u Grohotama, a nalaz krstionice dokazuje i proces kristijanizacije ilirsko-romanskog stanovništva otoka u V. i VI. stoljeću. Jednobrodna bazilika, s polukružnom apsidom na istočnoj strani, imala je relativno velike dimenzije za jednu ruralnu sredinu (17,60 m × 7,20 m), pa i taj podatak upućuje

¹⁸ Šimunović, P. (1964.) *Izveštaj o onomastičkom istraživanju otoka Šolte*. Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Knj. 71., str. 361.-369.

¹⁹ Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900*. Grohote, str. 35.-41.

Grohote (foto: Z. Alajbeg)

na postojanje župe koja je gravitirala velikoj saloni-tanskoj dijecezi i metropoliji. Brojni nalazi sarkofaga oko same crkve, isto kao i na drugim mjestima u naselju, pokazuju da je bazilika sv. Stjepana imala istodobno karakter župne i grobišne crkve. Ona stoga i nije locirana u samom središtu naselja, nego na njegovu sjevernom rubu da bi se poštovao antički običaj ukopavanja mrtvih izvan naseljena mjesta. Prva bazilika u Grohotama uništena je u XIII. stoljeću tijekom pljačkaškog pohoda Omišana pod vodstvom kneza Osora.²⁰ Nova crkva, koja je bila sagrađena uz staru, srušena je početkom XX. stoljeća, a na njezinu je mjestu sagrađena postojeća župna crkva 1914.-25. prema projektu arhitekta C. M. Ivekovića.

Crkveni kompleks sa župnom zgradom ostao je sve do najnovijeg doba na periferiji sela, a stambeno naselje razvijalo se južno i zapadno od crkve. S aspekta ambijentalnih vrijednosti najznačajnija je južna aglomeracija, koju uzdužne i poprečne ulice dijele u četiri veća kompleksa pučkih kuća, grupiranih oko dvorova grohotskih rodova. To su djelomično utvrđene cjeline s unutrašnjim dvorištima oko kojih su konobe i štale u prizemlju i stambeni prostori na katu. Zapadna aglomeracija razvila se zapadno od ceste prema Rogaču i ima slične arhitektonske osobine. U tom je dijelu

naselja najstarija građevina kaštel plemićke obitelji Slavić, sagrađen na južnom rubu naselja.

Katastarska izmjera iz 1830. godine daje sasvim točne podatke o izgrađenom prostoru Grohota na početku druge četvrtine XIX. stoljeća. Iz nje je vidljivo da je druga župna crkva, podignuta uz srušenu starokršćansku baziliku, još uvijek sasvim izolirana građevina na sjevernom rubu naselja, dok najstarija jezgra južno od crkve, isto kao i zapadna aglomeracija, predstavljaju grupacije pučkih kuća okruženih poljoprivrednim površinama, vrtovima na kojima se uzgajalo voće i povrće za vlastite potrebe. U planu je zabilježeno 118 stambenih i 24 kuće gospodarske namjene te 98 štala. Čak 13 kuća je u ruševnom stanju. U selu su postojale dvije kovačnice i jedna peć. Godine 1568. u Grohotama živi 340 stanovnika, 1750. godine 400, 1857. godine 750 da bi do 1900. broj stanovnika narastao na čak 1362.²¹

Najveći problem naših otoka, pa tako i Šolte, jest oskudica vodom. Taj se problem stoljećima pokušavao riješiti izgradnjom cisterni. U južnom dijelu naselja, na rubu Velog polja nalazi se cisterna s naplavom Studenac koja je zabilježena već u katastru iz 1830. godine.²² Velika otvorena akumulacija vode nazvana

²⁰ Arhidakon, T. (1894.) *Historia Salonitana*. cap. XXXV., p. 127. ed. Rački, prijevod V. Rismonda u izdanju Muzeja grada Splita, Split (1960.), str. 72.

²¹ Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900*. Grohote, str. 168.-169.

²² Na njoj je uklesana godina 1898. kada je vjerojatno popravljena.

Kaštel Slavić - Benedetti (foto: D. Sule)

Kavčina, istočnije od cisterne, sagrađena je krajem XIX. stoljeća na mjestu ranije lokve. U katastarskoj knjizi iz 1831. unutar Grohota zabilježeno je osam cisterni, a danas se mogu izbrojati 162.

U razdoblju austrijske uprave i predratne Jugoslavije naselje se postepeno popunjavalo izgradnjom važnijih zgrada javnog interesa, kao što su škola (u neposrednoj blizini kaštela Slavić), župna zgrada, a također i podizanjem stambenih kuća na ranijim poljoprivrednim površinama, uključujući i poneku građevinu izvan jezgre naselja. Tek se u razdoblju nakon II. svjetskog rata intenzivnije gradi izvan starog naselja; tada je južno od glavne otočne ceste sagrađen zadružni dom u tipiziranim oblicima neposrednog poslijeratnog doba. Sa sjeverne strane sela na putu prema Rogaču sagrađeni su radni pogoni splitske Jugoplastike, vatrogasni dom i velika samoposluga na raskršću putova prema Rogaču i Donjem Selu te nova škola i zdravstvena stanica uz cestu prema zapadu. Novi stambeni objekti podižu se uz ceste prema Donjem Selu, Gornjem Selu i Rogaču.

U tako proširenom naselju osnovnu komunikaciju mrežu čini glavna otočna cesta na južnom rubu naselja i na nju okomita cesta prema Rogaču. Na raskršću tih komunikacija oblikovan je mjesni trg sa zadružnim domom i samoposlugom kao glavnim sadržajima. Drugi je veći prostor s ulogom trga zapadno od crkve. Dvije značajnije javne površine jesu borov park jugozapadno od kaštela Slavić te spomen-park

palim borcima na prilaznoj cesti iz Rogača, na krajnjem sjevernom rubu današnjeg naselja.

Neki od novosagrađenih privatnih i javnih objekata (samoposluga) ne uklapaju se svojim oblicima u postojeće tkivo ambijentalno vrijedne arhitekture staroga naselja. Unatoč tim arhitektonskim promašajima, koji su najviše rezultat izgradnje bez urbanističkih planova, te činjenici da je jedna trećina tradicijskih kuća danas u ruševnom stanju,²³ naselje je, u cjelini gledajući, sačuvalo svoje osnovne arhitektonske vrijednosti stare pučke arhitekture kojemu poseban čar daju ulice još uvijek popločane kamenom kaldrmom. Najvrjedniji su pučki kompleksi Andreisa, Bezića, Buktenice, Cecaća, Gvozdenovića, Orlovića i Ruića. To su ujedno, uz ostatke starokršćanske bazilike i tri novovjekovna kaštela, najznačajnije građevine Grohota.

Kaštel Slavić nalazi se na jugozapadnom rubu naselja. Do sada nisu pronađeni povijesni podaci o njegovoj izgradnji niti o njegovoj vezi s trogirskom plemićkom obitelji Rosignoli kojoj se pripisivao taj kaštel. Naime, godine 1831., prema katastarskoj knjizi, kaštel je u vlasništvu obitelji De Benedetti i njihovih nasljednika, obitelji Vitturi (De Michieli-Vitturi).²⁴ Prema Andreisu, obitelj De Benedetti se 1681. godine spominje kao Slavić²⁵, što bi moglo razriješiti nedoumice vezane za utemeljitelje toga kaštela. Prema istom izvoru, ta se obitelj na Šolti najranije spominje 1601. godine, a 1607. dobila je u najam posjede Krušicu i Ratac.

Na temelju arhitektonske snimke,²⁶ analize kamene strukture njegova vanjskoga plašta, djelomičnih istraživanja u unutrašnjosti i komparacije sa sličnim građevinama, utvrđene su tri glavne faze razvoja kaštela Slavić.²⁷ Najprije je sagrađena istočna trokatna kula, tlocrtnih dimenzija 5.30 × 5.30 metara s prizemljem zidanim u pokosu i četverostrešnim krovom koji je izvorno bio položen metar niže od današnjega. Preko vanjskog stubišta i pokretnog mosta na prvi se kat ulazilo kroz vrata koja su se sačuvala po sredini južnog pročelja. Na najvišem katu, nad ulaznim vratima, vjerojatno se nalazio breteš²⁸ kojemu su tragovi

23 Konzervatorski elaborat za izradu urbanističkog plana uređenja naselja Grohote i Rogač na otoku Šolti, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Mediteranski centar za graditeljsko naslijeđe u Splitu, Split 2008., autorica: Katja Marasović, konzultant: Miroslava Žic

24 Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900.* Grohote, str. 409. Godine 1869. imanje De Benedettija prelazi po ženskoj lozi obitelji De Micheli Vitturi.

25 Isto

26 Arhitektonska snimka postojećeg stanja, Konzervatorski odjel u Splitu, M. Žic i Đ. Barać, Split 1999.

27 Konzervatorski elaborat za obnovu Kaštela Slavić u Grohotama, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Mediteranski centar za graditeljsko naslijeđe u Splitu, Split 2010., autor: K. Marasović, konzultant: M. Žic

28 Konzolno izbačeni obrambeni element iz kojega se na neprijatelja bacalo kamenje, vrela voda, ulje, smola i slično.

a) I. faza

b) II. faza

c) Stanje 1999. g.

Faze razvoja kaštela Slavić (autor rekonstrukcije: K. Marasović, konzultant: M. Žic, crtao: M. Tomić)

uništeni prilikom kasnijih prezidavanja. U prizemlju koje je presvođeno bačvastim svodom bila je cisterna, što je uobičajeno kod samostojećih utvrda jer je voda jedan od glavnih uvjeta za odolijevanje dugim opsadama. Cisterna se punila vodom s krova.

Nedugo nakon izgradnje istočne kule, s njezine zapadne strane dograđena je četverokratna kula tlocrtnih dimenzija 5.50×7.75 metara s prizemljem zidanim u pokosu i četverostrešnim krovom. U prizemlju također ima cisternu i to podijeljenu u dvije komore presvođene bačvastim svodom. Na zadnjem katu bila su dva breteša na zapadnom pročelju i po jedan na sjevernom i južnom. Oni na zapadnom pročelju u nešto modificiranom obliku sačuvali su se do danas, a od ostala dva sačuvali su se samo djelomično njihove konzole. Na zidovima obje kule vide se puškarnice.

Kada su u XIX. stoljeću minuli gusarski napadi na otok, kaštel je preuređen za ugodnije stanovanje. Sagrađeno je novo vanjsko stubište sa zapadne strane. Istočna je kula nadograđena kako bi se prilagodila razinama podova zapadne kule te je pokrivena trostrešnim krovom. Krov zapadne kule zamijenjen je ravnom terasom s koje se pruža atraktivni pogled na Grohotu i širu okolicu. U kaštelu su danas smješteni uredi Općine Šolta.

Kula Zabota nalazi se zapadno od župne crkve. Sačuvana je samo u visini prizemlja tj. do terase nad bačvastim svodom, i čini se da nikada nije bila dovršena. Na zidovima se osim ulaznih vrata vide puškarnice. U katastarskoj knjizi iz godine 1831. spominje se kao ruševina u vlasništvu nasljednika Petra Andreisa, posjednika iz Grohota.

Zapadnije od kule Zabota nalazi se **kaštel Martinis**. To je trokatnica s velikim vrtom, opisana u katastarskoj knjizi građevina iz godine 1831. kao kuća za odmor u vlasništvu Aleksandra Martinisa, posjednika iz Splita. Prema kazivanju stanara, u njoj su prilikom radova uočene puškarnice koje bi upućivale na njezinu obrambenu ulogu. Međutim, ona je danas ožbukana i njezina vanjšina ničim, osim možda visinom, ne odaje da je stvarno riječ o utvrdi. Samo bi temeljita istraživanja mogla potvrditi takve pretpostavke.

Donje Selo vjerojatno je također naselje antičkog kontinuiteta, smješteno na sjeverozapadnom rubu Sridnjeg polja, blizu glavne ceste koja vodi do zapadnog ruba otoka, starim putom spojeno s uvalom Donje Krušice. U povijesnim se vrelima spominje: 1474. *I(n) villa i(n)ferior*, 1541. *Villa inferior*, 1568. *Villa de basso*, 1579. *Dognesello*, 1609. *Uilla de ba-*

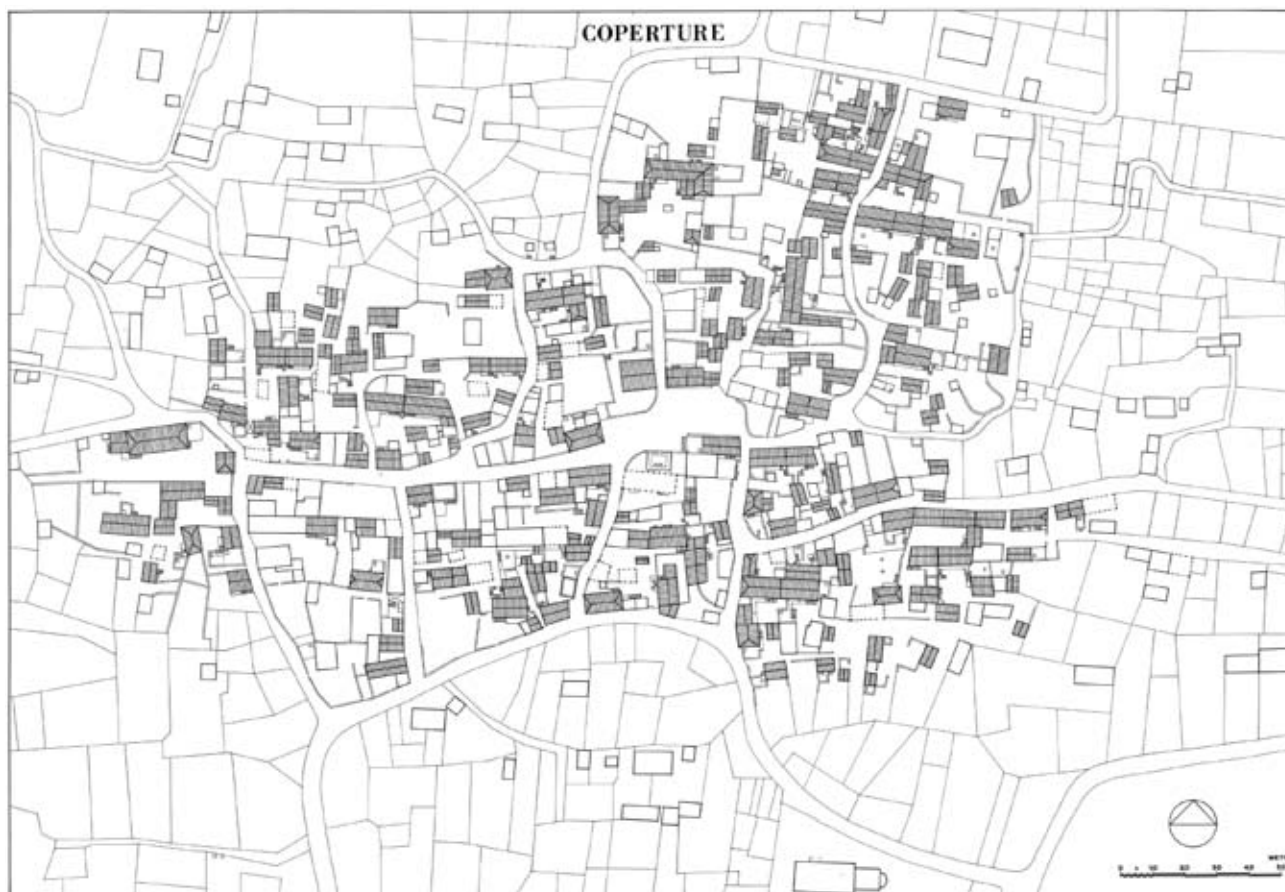
Kula Zabota -Andreis (foto: K. Marasović)

Kaštel Martinis (foto: K. Marasović)

Donje Selo (foto: Z. Alajbeg)

Donje Selo, arhitektonski snimak iz 1990. godine (G. Balarin, R.

sso, 1766. *iskrajnega sela*, 1791. *Selo dojne*, 1807. *Dogne sello*, 1866. *Selo dolnje*, 1888. *Villa inferiore*, *Donje selo*.²⁹

Nalazi iz antičkog razdoblja ukazuju na koncentraciju arheoloških lokaliteta u neposrednoj blizini Donjeg Sela. Osim uzvisine Gradine, utvrđenog prapovijesnog položaja, tragove života u antičkom razdoblju pokazuju zidovi pravokutne prostorije s podnim mozaikom, nađeni na lokalitetu Studenac na zemljištu Ivana Kalebića.³⁰ Pronađeni antički grob karakterističnog presvođenog tipa, turnjačnica i bunar tipični su ostaci rimske gospodarske zgrade. Antički zidovi i mnoštvo keramike, stakla, tegula i drugih predmeta nađeni su i na lokalitetu Mirine zapadno od Donjeg Sela. Ipak, jedini nalaz koji upućuje na pretpostavku o postojanju naselja jesu zidovi starokršćanskog razdoblja pod crkvom sv. Jele, kao kultnim središtem drugog kasnoantičkog naselja na otoku, smještenog na zapadnom rubu Polja kojem su pripadale i spomenute gospodarske zgrade. Crkva sv. Jele, isto kao i ona sv. Stjepana u Grohotama, bila je vjerojatno župna i grobišna crkva, a groblje se na tom mjestu sačuvalo do danas oko crkve obnovljene u novom vijeku.

Današnje naselje Donje Selo smješteno je sjeverni-

29 Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900*. Grohote, str. 35.-41.

30 Oreb F. (1986.) *Spomenici graditeljstva na otoku Šolti*, Peristil, Zagreb.

je od antičke jezgre, a njegova je najstarija građevina crkva sv. Martina, koja u svojoj današnjoj strukturi pokazuje srednjovjekovno podrijetlo, tj. romaničku apsidu i gotički jednobrodni prostor, presvođen šiljatim lukom. I samo ime titulara, karakteristično za rani srednji vijek, upućuje na zaključak da se tu zaista radi o srednjovjekovnom lokalitetu. Crkva sv. Martina također je smještena izvan same jezgre naselja na njegovu južnom rubu, te je, kao i crkva sv. Stjepana u Grohotama i crkva sv. Jele okružena grobljem. Pojava dviju grobišnih crkava, međusobno udaljenih samo stotinjak metara, od kojih jedna ima starokršćanske, a druga srednjovjekovne ostatke, logična je posljedica pomicanja položaja samog naselja. Kasnoantička jezgra oko crkve sv. Jele u srednjem je vijeku pomaknuta prema sjeveru, dobivši kao kulno središte crkvu sv. Martina, koja je proširena u novom vijeku.³¹ Kontinuitet kulta i groblja oko crkve sv. Jele bio je očito toliko jak da su se u novom naselju zadržala oba grobljanska središta. O samom naselju nema mnogo povijesnih podataka, a stari toponim Dugotinje možda se odnosi i na najstariju južnu jezgru.

U najstarijoj raspravi koja se vodila 1535. godine između Dugoseljana (taj se pojam odnosi na sva tri sela oko Sridnjeg polja) spominju se i stanovnici Do-

31 Rubić, I. (1932.) *Pomicanje naselja na Šolti*. Vjesnik za historiju i arheologiju dalmatinsku, svezak L, Split, str. 330.-338.

Srednje Selo, arhitektonski snimak iz 1990. godine (V. De Michieli, A. Malisian, L. Vasinis)

Srednje Selo (foto: Z. Alajbeg)

njeg Sela. Prema katastarskoj knjizi, godine 1831. u naselju je bilo 78 stambenih kuća i 26 kuća gospodarske namjene te 162 štale. Tu su još dvije peći i jedna kovačnica. Godine 1568. u Donjem Selu živi 163 stanovnika, 1750. godine 290, 1857. godine 404, a 1900. godine 749 stanovnika.³²

Današnje tkivo naselja sagrađena na blagoj padini pokazuje nepravilnu mrežu vijugavih ulica koje zatvaraju skupine pučkih kuća uglavnom iste tipologije, spomenute u opisu Grohota. Obujmom i načinom gradnje izdvajaju se građevine javnog značaja: škola i župna zgrada, a u novije doba i spomenik palom borcu na glavnom trgu po sredini naselja.

Nove građevine, građene betonom izvan tradicionalnih oblika, uglavnom se dižu na periferiji stare jezgre, pa nisu u osnovi narušile sklad povijesne cjeline. Najveće su pojedinačne vrijednosti, osim arheoloških ostataka, pučki dvorovi obitelji Blagaić, Begović, Lisičić i Kalebić-Vidošev.

Srednje Selo sagrađeno je u sličnim topografskim uvjetima kao i Donje Selo - na blagim obroncima sjevernog ruba Sridnjeg polja. Takav smještaj, pogodan radi zaklona od sjevernih vjetrova, omogućuje južnu orijentaciju s najvećom izloženosti suncu i strujanju maestralsa s jugozapada.

U povijesnim vrelima spominje se: 1446. *de Villa de medio*, 1474. *In uilla de medio*, 1511. *Uilla media*, 1564. *Uilla demezzo*, 1568. *Villa de mezo*, 1579. *Cernecello*, 1662. *Villa di mezzo*, 1696. *Villa di mezo*, 1725. *Villa media*, 1783. *Sridnje selo*, 1819. *od sela srignega*, 1866. *Selo sr(i)dnje*, 1882. *Srednje polje*, 1888. *Villa media*, *Sriednje selo*.³³

Na području današnjeg naselja nisu utvrđeni antički nalazi osim starokršćanskog fragmenta kraj župne crkve. Stoga se može pretpostaviti da selo nema antički kontinuitet, ako se time ne podrazumijeva poneka gospodarska zgrada na širem području samog Polja. Srednje Selo je bez sumnje najmlađe od šoltanskih naselja. Prema bilješkama Farlatija, korištenim za njegovo djelo *Illyricum Sacrum*, na prostoru Srednjeg Sela nalazile su se štale koje su pripadale stanovnicima Grohota.

Kako se u već spomenutom sudskom sporu iz 1535. ipak spominje i Srednje Selo kao postojeće naselje, može se pretpostaviti da je najstarija aglomeracija nastala potkraj srednjeg vijeka i bila u ovisnosti o Grohotama ili Donjem Selu.

Početkom XVI. stoljeća naselje je imalo 11 rodova, odnosno, prema Rubićevu proračunu, oko 100 stanovnika. Za razliku od drugih šoltanskih sela, sta-

³² Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900.*, Grohote, str. 168.-169.

³³ Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900.*, Grohote, str. 35.-41.

novništvo se u XVIII. stoljeću nije povećalo već je naprotiv opadalo. Godine 1568. u Srednjem Selu živi 145 stanovnika, a 1750. samo 128.³⁴ Znatniji porast uvjetovan je poljoprivrednim razvitkom, pogotovo vinogradarstvom, tako da 1900. godine naselje broji 394 stanovnika.³⁵ Prema katastarskoj knjizi iz 1831. u naselju postoje 43 stambene kuće i 12 gospodarskih te čak 107 štala.

Struktura naselja pokazuje slične osobine kao i ona u Donjem Selu. Župna crkva smještena je na južnom rubu naselja, ispod gornjeg (sjevernog) puta koji spaja Grohote i Donje Selo. Sagrađena je 1882. godine na mjestu ranije crkve. Komunikacijsku mrežu i tu čine putovi, trasirani prema vlasničkim parcelama. One zatvaraju nekoliko grupacija kuća, od kojih su najstarije one u sklopu sjeverno od župne crkve i u sjeverozapadnom dijelu naselja, gdje je na raskršću ulica oblikovan tek malo prošireni prostor s ulogom malog mjesnog trga. Nekoliko sklopova, među kojima se ističu Purčića i Lukin dvor, imaju znatnu ambijentalnu vrijednost. Mnogi su zanimljivi primjeri pučke arhitekture nažalost krajnje zapušteni i gotovo urušeni pa očuvanje starog naselja zahtijeva u prvom redu revitalizaciju degradiranih i napuštenih kuća.

Gornje Selo kao najveća aglomeracija istočnog dijela Šolte zanimljiv je primjer premještanja jezgre naselja od antičke i srednjovjekovne lokacije na novi položaj. U dokumentima se spominje: 1445. *Villa superior*, 1474. *Et primo i(n) uilla de supra*, 1538. *Villa desuso*, 1568. *Villa de sopra*, 1609. *Uilla de sopra*, 1726. *Villa superiore*, 1800. iz *Gorniegh poglia*, 1815. iz *Gornega poja*, 1866. *Selo gornje*, 1887. *Gornje polje*, 1888. *Villa superiore*, *Gornje Polje*.³⁶

Najstarija jezgra nastala je u sličnim topografskim uvjetima kao i Grohote, tj. na sjeveroistočnom rubu Polja, a na putu koji Polje spaja s dobro zaštićenom prirodnom lukom. Na tom se položaju, nazvanom Starine, udaljenom oko 2 km od današnjeg naselja, upravo na povišenom terenu na sjevernom rubu Polja nalaze ostaci kaštela s dvjema kružnim kulama. Na temelju istraživanja tog položaja zaključuje se da je očuvana jezgra kaštela do visine prvog kata još iz kasnoantičkog vremena,³⁷ a kule su dodane kasnije, možda prigodom srednjovjekovnog utvrđivanja tog položaja. Nedaleko od kaštela ustanovljeni su ostaci drugih antičkih građevina, što upućuje na postojanje većega gospodarskog kompleksa, ili još vjerojatnije naselja. O tome svjedoče i grobovi nađeni na više mjesta izvan područja pronađenih građevina.

Nedaleko od antičke stambene jezgre podigli su benediktinci u ranom srednjem vijeku svoj samostan

s bazilikom. Ostacima samostana nestali su tragovi, ali bi sustavno iskopavanje otkrilo njegove ostatke, isto kao i temelje predromaničke crkve sv. Marije. Crkva se spominje u srednjovjekovnim izvorima na mjestu gdje je 1776. sagrađena postojeća crkva, danas u funkciji grobišne crkve Gornjega Sela i Stomorske. Detaljna proučavanja trebalo bi usmjeriti i na istraživanje najranijeg crkvenog sloja koji je možda nastao i prije ranoga srednjeg vijeka. Naime, pod pretpostavkom postojanja antičkog naselja na lokalitetu Starine može se smatrati da je i benediktinski kompleks nastao na položaju jedne starokršćanske crkve kao kulnog središta tog naselja, to prije što su na samom groblju nedaleko od crkve pronađeni ostaci iz starokršćanskog razdoblja.

Nema točnih podataka kada je došlo do premještanja naselja prema jugu, na položaj koji je vjerojatno bio strateški povoljniji, ali se može pretpostaviti da su to uvjetovali pljačkaški pohodi krajem srednjega vijeka. U svakom slučaju, već na početku XVI. stoljeća postoji naselje Gornje Selo jer se u spomenutoj raspravi iz 1535. navode i imena trojice Gornjoseljana.

Godine 1568. u Gornjem Selu živi 123 stanovnika, 1750. godine 185, 1857. zajedno s dvadesetak stanovnika Gornje Krušice ima ih 356, da bi do 1900. broj narastao na 691.³⁸ Godine 1831. selo ima 65 stambenih kuća i 11 kuća gospodarske namjene te 70 štala i jednu peć.

Posebni uvjeti razvitka Gornjeg Sela, odnosno premještanje položaja, uzrokovali su i nešto drukčiju strukturu naselja u odnosu prema trima donjim selima. Župna crkva, sagrađena na sjevernom rubu naselja, nije bila istodobno i grobišna crkva, zato što je Gornje Selo i nakon premještanja na današnji položaj zadržalo svoje staro groblje oko crkve sv. Marije. Glavna je okosnica naselja ulica, koja se od crkve penje prema jugu do vrha brežuljka, oko koje se s jedne i druge strane nižu stambeni sklopovi. Posljednjih stotinjak godina izgradnja je najviše zahvatila jugozapadne dijelove naselja, a tek u novije doba zauzima i prostor sjeverno od crkve.

Ambijentalnu vrijednost Gornjeg Sela čine također izvanredno zanimljivi pučki sklopovi, među kojima se posebno ističu Garbinovi, Jakovčevića i Škrabanića dvori, ali isto tako i cjelina naselja koje sa zvonikom župne crkve dominira u svim vizurama, čak i u onoj s mora iz Viškog kanala, s obzirom na visoku nadmorsku kotu na kojoj leži selo.

Obalna naselja

Iako su obalna sela na Šolti podignuta znatno poslije naselja u unutrašnjosti otoka, tragovi života u njima također se mogu pratiti od antičkog doba.

Najstarije prapovijesno obalno obitavalište nalazi se uz južnu obalu otoka na lokalitetu Gradac blizu

34 Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900.*, Grohote, str. 168.-169.

35 Isto

36 Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900.* Grohote, str. 35.-41.

37 Oreb, F. (1986.) *Spomenici graditeljstva na otoku Šolti*. Peristil, Zagreb.

38 Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900.* Grohote, str. 168.-169.

Gornje Selo (foto: Z. Alajbeg)

Senjske uvale.³⁹ Pučka tradicija koja s tim nalazom vezuje ilirsku kraljicu Teutu nema nikakve potvrde u povijesnim izvorima i arheološkim nalazima. Prapovijesna se utvrda vjerojatno koristila i u srednjem vijeku kao pribežište za vrijeme gusarskih pljački otoka.⁴⁰

Dok je za prapovijesno stanovništvo Šolte sasvim razumljivo da je, nemajući potrebe za jakom povezanošću s kopnom, stvaralo svoje nastambe u ribom bogatim i dobro zaštićenim i razvedenim južnim uvalama, u rimskom je razdoblju isto tako logično da se težište života prenosi na sjeverne uvale. One postaju mnogo primamljivije zbog svoje orijentacije prema Saloni, velikom upravnom i kasnije crkvenom središtu, a najbližim komunikacijama povezane su i s naseljima u unutrašnjosti otoka. To dokazuju nalazi iz rimskog razdoblja u južnoj uvali Banje u Rogaču, gdje su pronađeni ostaci rimske gospodarske zgrade, a u blizini se naslućuju i dijelovi antičkog pristaništa. Gospodarska zgrada i nekropola nalazila se i u uvali Piškero, rukavcu velike uvale Nečujam, a na tom položaju pod samim morem vide se ostaci antičke zidane konstrukcije, vjerojatno ribnjaka.

Šoltanske uvale pokazuju aktivni život i u starokršćanskom razdoblju kasne antike. Dokazuje to već

spomenuta bazilika sa samostanom na otočiću Stipanskoj blizu Maslinice, a veze te crkve s matičnom otočnom crkvom sv. Stjepana u Grohotama morale su prolaziti dobro zaklonjenom Masliničkom uvalom. U uvali Supetar postoje još uvijek dobro sačuvani ostaci jednobrodne crkvice s apsidom, koju bi se moglo datirati u starokršćansko razdoblje. Spomenute dvije crkve na Stipanskoj i u Nečujmu, za razliku od župnih crkava u Grohotama i Donjem Selu, bile su vezane uz samostanski kompleks.

Uvale na Šolti ne sadrže organizirana naselja sve do XVII. stoljeća. Tek za vrijeme turskih napada na splitski teritorij javljaju se tamo prva naselja s utvrđenjima kao najstarijim graditeljskim jezgrama. Naj-

Kaštel na položaju Starine kraj Gornjeg Sela (foto: Z. Alajbeg)

³⁹ Bulić, F. (1898.) *Starinariska iznašašća*. Boli. dalm. XXI, Split, str. 183.-189.

⁴⁰ Vrsalović, D. (1963.) *Četverogodišnji rad Instituta za nacionalnu arheologiju i Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu*. Starohrvatska prosvjeta, III. s. sv. 8-9, Zagreb, str. 276.

Stomorska (foto: Z. Alajbeg)

starije među njima u luci Stomorskoj potječu iz XVII. stoljeća. U Maslinici je početkom XVIII. stoljeća podignut utvrđeni dvorac obitelji Marchi, uz koji se u dobro zaštićenoj uvali podižu prve težačke kuće. Rogač kao naselje nastaje u funkciji luke Grohote, a kaštel iz XVIII. stoljeća u zapadnoj uvali također je najstarija jezgra prve aglomeracije. U posljednja dva stoljeća sagrađene su i manje aglomeracije u Gornjoj Krušici i Donjoj Krušici, uglavnom kao skupine ribarskih i težačkih kuća za povremeni boravak bez izrazita naseobinskog karaktera primorskih sela u pravom smislu riječi. Najmlađe je obalno naselje na Šolti Nečujam, koje se oblikuje tek u drugoj polovici XX. stoljeća izgradnjom kuća za odmor i podizanjem velikog hotelskog kompleksa.

Turizam i izgradnja vikendica uvjetovale su u drugoj polovici XX. stoljeća veoma brzi razvitak Maslinice, Stomorske, Nečujma i Rogača, tako da su prostornom ekspanzijom u posljednje vrijeme obalna naselja znatno nadmašila prvobitne jezgre u unutrašnjosti otoka. Uza sve prednosti koje je takav razvojni tijek, praćen već spomenutom izgradnjom infrastrukture, imao za životni standard stanovnika otoka u cjelini, nova izgradnja, u najvećem dijelu neplanski organizirana te urbanistički i arhitektonski nekontrolirana, znatno je degradirala autentične ambijentalne vrijednosti povijesnog graditeljstva i prirode u obalnim zonama otoka.

Stomorska je naselje i luka na sjevernoj obali Šolte. Do sada u naselju nisu pronađeni materijalni

dokazi koji bi potvrdili postojanje nekog antičkog graditeljskog sklopa. U srednjem vijeku Stomorska je bila luka benediktinske opatije podno Vele Straže, zvane Sancta Maria, po kojoj je i dobila ime. U dokumentima se prvi put spominje 1369. godine »... in porto Stomorsche de Solta sub Sanctam Mariam ...«. ⁴¹ Pohrvaćenjem svog imena opatija je postala Stomorija, a njezina luka Stomorijska, odnosno Stomorska (luka). ⁴² Preko te luke odvijala se i trgovina Gornjeg Sela sa Splitom i Braćem.

Naselje se formiralo oko kaštela obitelji Cindro koji se nije sačuvao. U određivanju njegova položaja mogao bi poslužiti katastar iz 1830. godine u kojemu je po sredini istočne padine uvale, na mjestu najranije jezgre naselja, zabilježena građevina kvadratnog tlocrta, jedina dvokatna građevina u tadašnjem naselju i jedina u vlasništvu obitelji Cindro. ⁴³ Tu se danas nalaze dvije jednokatnice (k.č. 761/4 i k.č. 759 K.O. Gornje Selo), od kojih je ona južna u ruševnom stanju. Na njima ne nalazimo elemente koji bi potvrdili da je riječ o utvrđi. ⁴⁴

41 Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900*. Grohote, str. 35.-41.

42 Bezić, Ž. (1990.) *Imena šoltanskih naselja*. Otok Šolta. Zagreb, str. 143.

43 U katastarskoj knjizi građevina iz 1831. pod brojem 232 stoji: vlasnik: *Cindro Girolamo*, opis kuće: »*casa d'abitazione a due piani, due case economiche e cortex*«.

44 Konzervatorski elaborat za izradu UPU-a naselja Stomorska na otoku Šolti, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Plemićka obitelj Cipci u Stomorskoj je imala veliku kuću na istočnoj obali uvale i destileriju likera u kući koja je kasnije pripala Zlendićima. Jednom su im Francuzi za svoje vladavine u Dalmaciji zaplijenili pun trabakul likera koji je plovio za Veneciju. Zbog toga su morali platiti veliku globu i tako su gospodarski propali.⁴⁵

Kao naselje Stomorska se počela razvijati sredinom XVII. stoljeća, kada se tu doselila obitelj brodograditelja (kalafata) Bučić-Vidan s Hvara. Crkveni red filipina, koji su bili vlasnici okolnih zemalja, doselio je obitelj Novaković iz Tugara da bi obrađivali njihova polja. U XVIII. i XIX. stoljeću u Stomorsku se doseljavaju novi rodovi s kopna i Šolte te se Stomorska razvila u najveće naselje na moru.⁴⁶ Dio stanovništva usmjerio se na pomorstvo, a među obiteljima koje su imale svoje brodove ističu se obitelji Novaković i Vidan, koje su se bavile prijevozom vapna i vina. U naselju se svojom dimenzijom i opremom ističu kuće imućnih mještana sagrađene krajem XIX. i u prvoj polovici XX. stoljeća.

Najranije kuće naselja grupirane su uglavnom na obroncima istočne uvale, ostavljajući dno uvale Žalo i dolac iza njega neizgrađenim. Katastarski plan iz 1830. pokazuje već izgrađenu obalu s malim gatovima u samom dnu uvale. Tada u naselju ima 15 stambenih kuća, četiri gospodarske kuće, jedan magazin i pet štala. Godine 1750. naselje broji 20 stanovnika, 1857. godine 112, da bi do 1900. broj narastao na 294.⁴⁷

Razdoblje mletačke uprave karakteriziraju česte epidemije kuge, pa su u svrhu sprječavanja zaraze sažidane u Rogaču, Stomorskoj, Skračinskoj i Maslinici tzv. *caselle*, kućice za karantenu i dezinfekciju brodova.⁴⁸ Ona u Stomorskoj nije se sačuvala, ali je vjerojatno to bila kućica na istočnoj obali luke koja je u katastarskoj knjizi iz 1831. godine označena kao ruševina u vlasništvu općine.⁴⁹

Rogač (foto: Z. Alajbeg)

U XVII. stoljeću naselje Stomorska pripada župi Gornjeg Sela. Filipini su na istočnoj padini uvale sagradili malu crkvicu sv. Nikole, zaštitnika pomoraca, uz koju je osnovana i istoimena bratovština.⁵⁰ Red filipina osnovao je makarski biskup Nikola Bjanković (1645.-1730.), čiji je otac Dominik rođen u Gornjem Selu na Šolti. Ta je crkvica zabilježena u austrijskom katastru iz 1830./31. godine, a djelomično je sačuvana do danas te se koristi kao spremište. U njezinoj neposrednoj blizini izgrađena je 1870. godine nova crkva sv. Nikole.⁵¹ Uz prvu crkvu je sagrađena bratska kuća u kojoj je bila smještena seoska škola. Stomorska nema vlastito groblje, već se koristi župnim grobljem crkve sv. Marije na Stomoriji.

Između dva svjetska rata sagrađen je na istočnoj padini uvale veliki naplav s cisternom kapaciteta 250 m³ za potrebe sela nazvan Gustrina.⁵² U dnu uvale postavljena je 1929. godine javna česma koja se napajala vodom iz te cisterne.

U razdoblju između dva svjetska rata obitelj Zlendić sagradila je na zapadnoj strani Stomorske uvale, izvan povijesnog naselja, hotel Olint i uz njega svoju obiteljsku vilu. S južne strane vile sagrađena je i mala kapela Gospe od Zdravlja koju na njezin blagdan pohode stanovnici mjesta.

U poslijeratnom razdoblju naselje se širi izgradnjom kuća, a u posljednje se vrijeme sve više grade kuće za turizam.

Rogač je raščlanjena uvala po sredini sjeverne obale otoka, u kojoj se kontinuitet života prati već od rimskog razdoblja. Tamo su u južnoj uvali nazvanoj Banje pronađeni, kako je već spomenuto, ostaci rim-

bu, Mediteranski centar za graditeljsko naslijeđe u Splitu, Split 2009., autor: K. Marasović, konzultant: M. Žic.

45 Rubić, I. (1990.) *Podrijetlo stanovništva otoka Šolte. Otok Šolta*. Zagreb, str. 137.-138.

46 Andreis, M. (1990.) *Položaj, ime i razvoj naselja na otoku. Otok Šolta*. Zagreb, str. 141.

47 Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900*. Grohote, str. 168.-169.

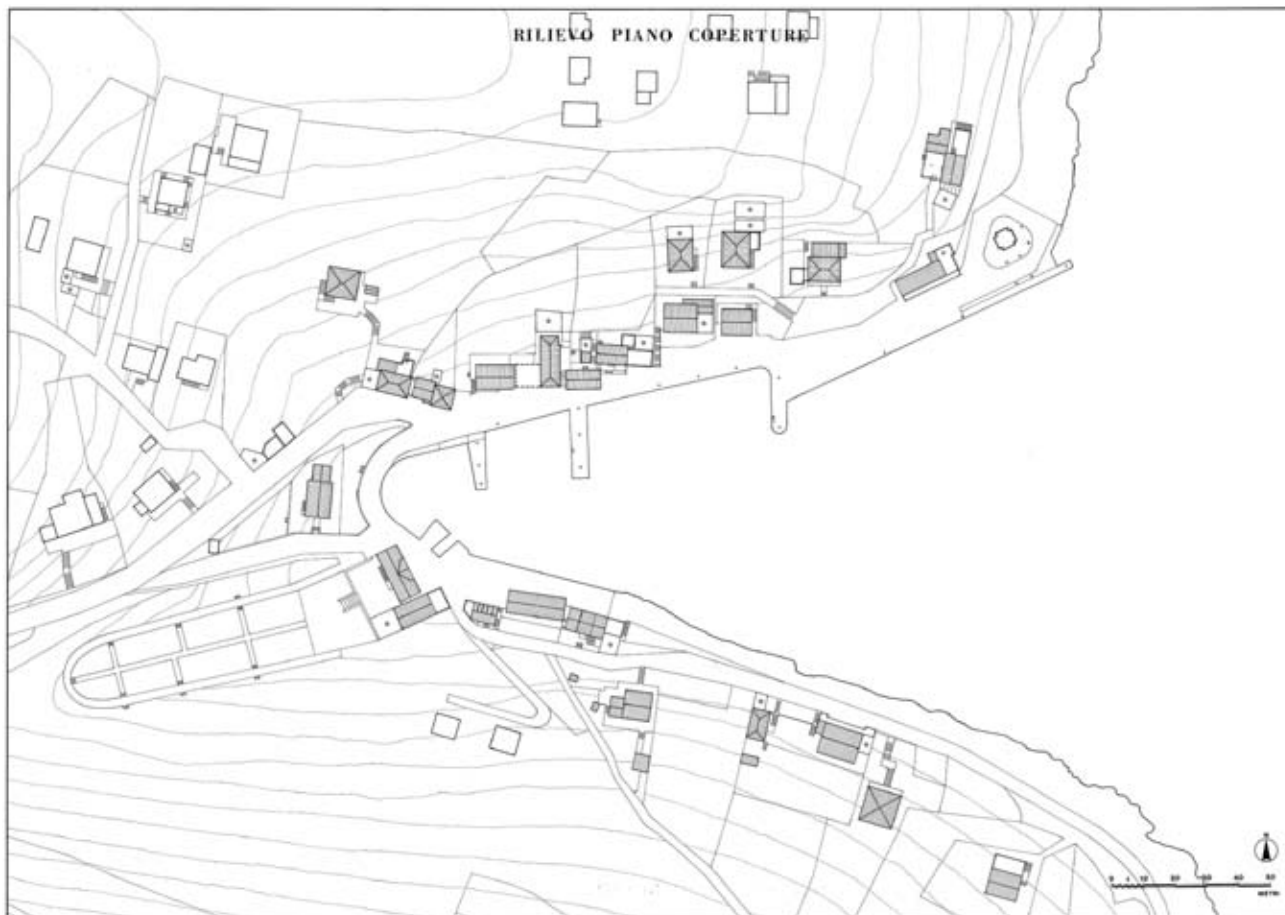
48 Andreis, M. (1990.) *Povijest Šolte. Otok Šolta*. Zagreb, str. 13.-14.

49 U katastarskoj knjizi građevina iz 1831. pod brojem 230 stoji »rovina comunale«.

50 Bezić, Ž. (1990.) *Povijest crkve na Šolti. Otok Šolta*. Zagreb, str. 31.

51 Isto, str. 32.

52 Vidan, V. (1990.) *Voda na Šolti. Otok Šolta*. Zagreb, str. 97.

Rogač, arhitektonski snimak iz 1990. godine (D. Massaro, L. Scattolin)

ske gospodarske zgrade. Arheološka zona nalazi se upravo ispod turističkog kompleksa i njoj pripadaju ostaci zidova kasnoantičke *villae rusticae*, u sastavu koje se nalazilo kupatilo s *piscinom* i mozaične površine.⁵³ Oko gospodarskog kompleksa pronađeni su i grobovi, a na sjeverozapadnoj strani uvale utvrđeno je postojanje zidova u moru, koji su vjerojatno pripadali antičkom pristaništu.

S obzirom na to da uvala Banje s maritimnog stajališta nije najzaštićeniji dio razgranate uvale Rogača, prvo je naselje kao luka sela Grohota podignuto u najbolje zaklonjenoj zapadnoj uvali. Godine 1242. spominje se kao »... *portus, qui dictur Roga*...«, 1878. *Karober*, 1888. *Porto Carober*, *Carober*, *Luka Rogača*, *Rogač*.⁵⁴ U XVIII. stoljeću na sjevernoj obali uvale orijentiranoj na jug sagrađena je prva aglomeracija pučkih kuća koju je branio kaštel.⁵⁵ Kaštel je zapravo dvokatna kula u dnu uvale tlocrtnih dimenzija 6.70 × 7 metara pokrivena četverostrešnim krovom. Na svim pročeljima drugog kata postoje puškarnice, a na južnom su se sačuvale i konzole breteša koji je branio ulazna vrata.

53 Oreb, F. (1986.) *Spomenici graditeljstva na otoku Šolti*. Peristil, Zagreb.

54 Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900*. Grohote, str. 35.-41.

55 U katastarskoj knjizi građevina iz 1831., ta je građevina opisana kao štala u vlasništvu Marije Didoš.

Naselje Rogač kao luka Grohota dugo nije bilo stalno naseljeno. U katastarskoj knjizi 1831. godine zabilježeno je 11 kuća od kojih je samo jedna stambena. Ostalo su spremišta i konobe te jedna štala i dvije ruševine. Godine 1880. bilo je u Rogaču sedam kuća i 13 stanovnika.⁵⁶

Kao sastavni dio luke podignuta je u prvoj polovini XIX. stoljeća⁵⁷ na suprotnoj obali *kažela* - zgrada za dezinfekciju brodova i skladište mreža. Uz žalo u dnu uvale, odakle polazi put prema Grohotama, sagrađena je u drugoj polovici XIX. stoljeća mjesna crkva sv. Tereze, na mjestu ranije kapelice istog titulara zabilježene u katastru iz 1830. Crkva sv. Tereze pripada župnoj crkvi sv. Stjepana u Grohotama. U njezinoj neposrednoj blizini, u dnu uvale, sagrađena je potkraj XIX. stoljeća ladanjska kuća obitelji Mladinov, iza koje se razvio mali park borove šume. U drugoj polovici XX. stoljeća park je nagrđen izgradnjom novih kuća.

Intenzivnija izgradnja u Rogaču počinje tek u prvoj polovici XX. stoljeća, kad se na različitim položajima slikovitih uvala grade kuće za odmor, a u uvali Banje podiže i malo brodogradilište. Tek po-

56 Prema zapisu iz Narodnog lista (br. 31, 1878.) u Rogaču su godine 1878. bile samo tri kuće, tj. magazini obitelji Andreis, Kalebić i Mladinov.

57 Kažela je naknadno upisana u knjigu građevina i to vjerojatno 1846., kada su unesene sve ostale promjene. Prema tome, sagrađena je između 1831. i 1846. godine.

sljdnjih desetak godina, otkada Rogač postaje glavnom trajektnom lukom otoka, povećava se samo naselje podizanjem kuća na sjevernoj i južnoj strani zapadne luke, a izgrađena površina širi se do uvale Banja i dalje uz istočnu obalu. Zamahu turizma pridonijela je adaptacija ladanjske kuće obitelji Dvornik u odmaralište kombinata Jugoplastike, koje je danas u privatnom vlasništvu. Trajektna luka zahtijevala je i izgradnju pristanišnog objekta na samom početku zapadne uvale.

Pučke kuće u najstarijoj jezgri imaju zajedno s kaštelom svoju povijesno-ambijentalnu vrijednost, a park Mladinov ističe se i kao vrijedna prirodna cjelina.

Nečujam je najrašćanjenija uvala otoka Šolte, u kojoj se tragovi života prate od antičkog doba. U povijesnim izvorima spominje se 1353. kao «... *in vale de Naçue*...», 1750. *Porto sordo*, 1878. *Nečujam*.⁵⁸ Već je spomenuto da su u južnoj uvali Piškri pronađeni ostaci rimske gospodarske zgrade, a na okolnim prostorima otkriveni grobovi i mnogi ulomci keramike i novca. Pod morem u samoj uvali vide se ostaci dvaju debelih antičkih zidova, koji su nekoć zatvarali njezin najjužniji dio. Riječ je o antičkom ribnjaku koji narod vezuje uz cara Dioklecijana.

58 Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900*. Grohote, str. 35.-41.

Ostaci rimske nekropole pronađeni su i u uvali Supetar. Ta je uvala privukla pažnju predbenediktinskih redovnika, koji su u njoj podigli svoj samostan s crkvicom. Samostan se vjerojatno nalazio na prostoru koji danas predstavlja najstariju jezgru hotelskog naselja, tj. u kompleksu u kojem je početkom XVI. stoljeća u kući Splićanina Dujma Balistrilića boravio glasoviti splitski pjesnik Marko Marulić.⁵⁹ Zato se i crkvice obično datira u Marulićevo doba, ali njezin oblik i način gradnje nesumnjivo upućuju na zaključak da se tu radi o jednoj starokršćanskoj građevini s karakterističnom širokom apsidom i tipičnim kasnoantičkim načinom gradnje.⁶⁰ Ako se pojava samostana veže s datiranjem crkve oko V. ili VI. stoljeća, onda ni samostan ne bi trebalo vezivati uz djelovanje benediktinaca na Šolti, nego ga pripisati nekom starijem predbenediktinskom redu,⁶¹ kojem je vjerojatno pripadala crkva i stambeni objekt na otočiću Stipanskoj. Uz staru crkvu u uvali Supetar u Nečujmu, koja je bila posvećena sv. Petru, kako to otkriva sam topo-

59 Fisković, C. (1951.) *Prilozi životopisu M. Marulića*. Republika VI, Zagreb

60 Vrsalović, D. (1963.) *Četverogodišnji rad Instituta za nacionalnu arheologiju i Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu*. Starohrvatska prosvjeta, III. s. sv. 8.-9., Zagreb, str. 276.

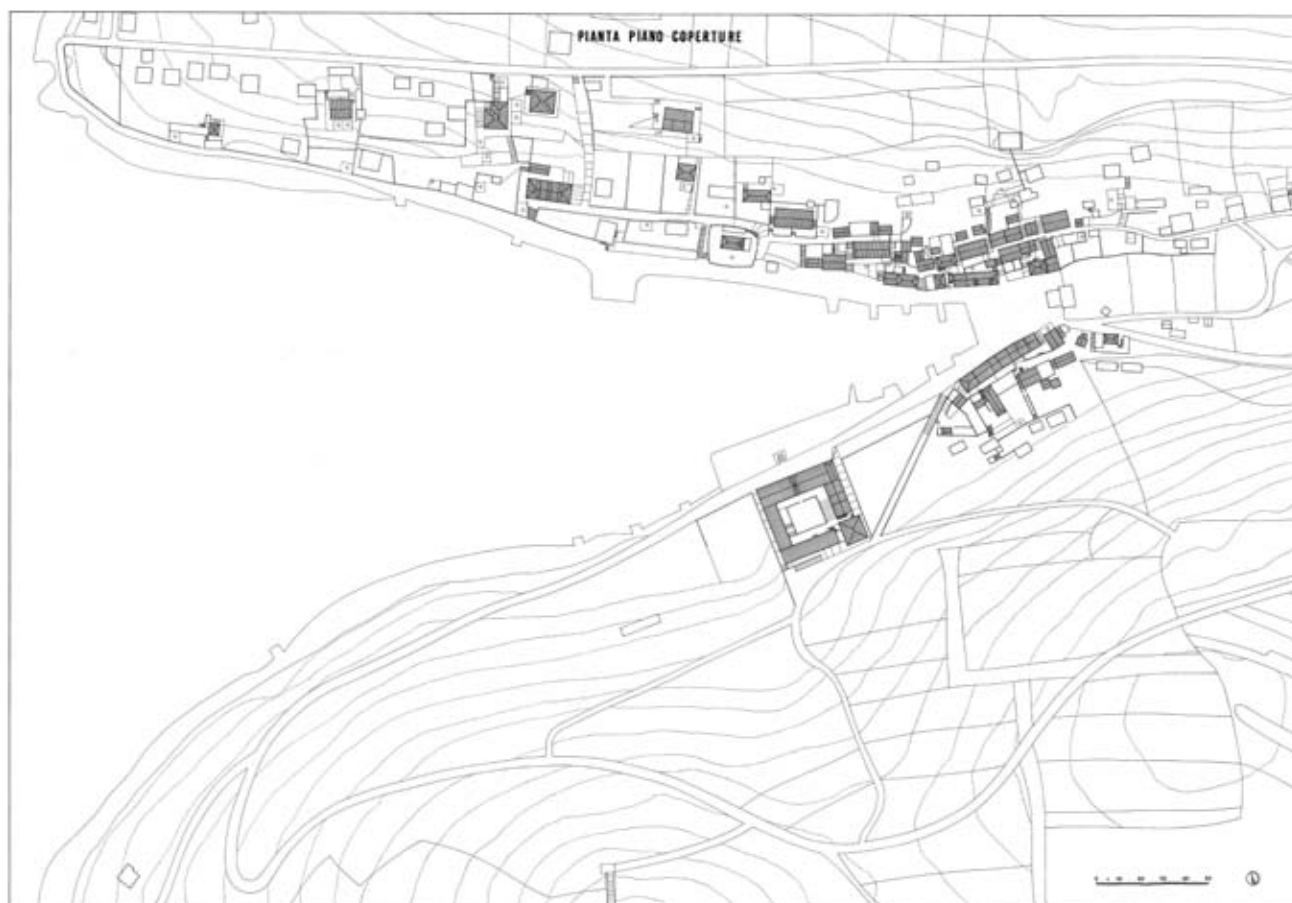
61 Vuković, Š. *Sv. Benedikt i Šolta*. Nada, Grohote, sv. 2.-3., str. 22.

Nečujam (foto: Zoran Alajbeg)

Maslinica (foto: Z. Alajbeg)

Maslinica, arhitektonski snimak iz 1990. godine (C. Grieco, L. Santus)

nim, odnosno trojnim titularima sv. Petru, Ciprijanu i Bonifaciju, sagradili su Poljaci 1939.⁶² novu crkvicu i posvetili je sv. Mariji.

O razvitku Nečujma kao naselja, i to samo za povremeni boravak, može se govoriti tek u razdoblju između dva svjetska rata kada se grade kuće za odmor uglavnom duž istočne obale, od uvale Supetar do sjeveroistočnog rta, ali također i u drugim uvalama. Organizirani turizam započeo je adaptacijom starog Balistrilićeva kompleksa i podizanjem prvih bungalova, a zatim i gradnjom hotela »Marko Marulić« u Supetru. Osamdesetih godina XX. stoljeća sagrađeno je oko te uvale veliko hotelsko naselje s apartmanima i drugim pratećim sadržajima. Intenzivnije uključivanje Nečujma u turizam omogućeno je izgradnjom asfaltirane ceste, kojom je naselje spojeno s glavnom otočnom komunikacijom, te osobito instalacijom vodovoda.

Gornja Krušica najistočnija je veća uvala sjeverne obale Šolte u kojoj je plemićka obitelj Brgeljić (Bergeljić) iz Podhuma kod Livna posjedovala veće zemljišne površine, pa je u prvoj polovici XVIII. stoljeća naselila kolone, obitelj Pešić iz Ugljana, radi obrade zemlje. Najranije se spominje 1728. godine pod imenom *Cruscica*.⁶³ Njima su se priključili i težači iz Gornjeg polja Jakovčevići, stvorivši malu aglomeraciju težačkih kuća bez izrazita naseobinskog karaktera. Godine 1831. zabilježene su u Krušici samo tri stambene kuće, od kojih je jedna obitelji Brgeljić a dvije obitelji Pešić te jedna konoba i četiri ruševine. Sredinom XX. stoljeća Krušica je imala dvadesetak stanovnika, a posljednjih godina stara pučka jezgra, koja ima nesumnjivih ambijentalnih vrijednosti, širi se izgradnjom kuća za odmor duž zapadne obale.

Donja Krušica najzapadnija je uvala sjeverne obale otoka, a ima osnovnu ulogu luke Donjeg Sela s kojim je povezuje seoski put. Godine 1831. u njoj su zabilježena samo dva spremišta obitelji Blagaić. Kasnije su ribari i težači iz Donjeg Sela podigli još nekoliko kuća za spremište ribarskog alata i za povremeni boravak, koje se danas koriste uglavnom kao kuće za odmor. Taj graditeljski sklop ističe se svojom slikovitošću.

Maslinica je šoltansko naselje smješteno u uvali zapadne obale otoka. U povijesnim vrelima spominje se 1728. kao *Portus Oliuetj*, 1878. *Oliveto*, 1888. *Porto Oliveto*, *Maslinica*.⁶⁴ Odlikuje se prirodnim vrijednostima krajolika, što ga uz slikovitu uvalu čini i borova šuma s južne strane te neposredna okolica s dubokom, dobro zaklonjenom uvalom Šešulom i arhipelagom od sedam otočića. Na najvećem među njima podignuta je u V.-VI. stoljeću starokršćanska crkva sv. Stjepana sa samostanom, od koje su do danas

Kaštel Martinis-Marchi

sačuvani znatni ostaci.⁶⁵ Prirodno značenje masliničkog krajolika upotpunjuju povijesno-arhitektonske i ambijentalne vrijednosti baroknog dvorca i slikovitih pučkih kuća.

Naselje se razvilo oko dvorca što ga je na južnoj strani uvale 1708. godine podigla plemićka obitelj Marchi. Braća Marchi su 1703. zatražila od mletačkog providura da im odobri osnovati naselje i sazidati »*dvorac s kulom za obranu stanovnika novog naselja i otoka na koji često navaljuju gusari*«. ⁶⁶ Nakon smrti Ivana Petra, godine 1733., kaštel je naslijedila obitelj Martinis-Marchi, a nakon njihova utruća godine 1856. *conte* Petar Alberti.⁶⁷

Na svoj posjed obitelj Marchi naselila je težače iz Dalmatinske zagore i Hercegovine. Doselili su se Radmani (1716.), Glavurtići (1717.) i Jurići (1866.). Naselje se razvilo u dnu uvale s jedne i druge strane žala. Kuće naselja građene su u nizovima prateći slojnice terena. Na južnoj strani gradili su Glavurtići, a na sjevernoj Radmani i Jurići. Osim poljoprivredom, stanovništvo se bavilo ribarstvom i pomorstvom. Godine 1831. u naselju ima 14 stambenih kuća, četiri gospodarske, sedam štala i jedna ruševina. Godine 1720. naselje broji 31 stanovnika, 1857. godine 92, a 1900. 173 stanovnika.⁶⁸

Marchi su za potrebe naselja 1706. podigli i crkvicu sv. Nikole na najvišem brežuljku južno od uvale, oko koje se razvilo masliničko groblje, sve u okviru župe Donjeg Sela.

Zidana obala s malim gatovima formirana je još prije 1830. godine. Zbog uloge luke podignuta je na sjevernoj obali *kažela* za dezinfekciju i skladištenje, a od sredine XIX. stoljeća austrijske vlasti pristupaju

65 Vrsalović, D. (1963.) *Četverogodišnji rad Instituta za nacionalnu arheologiju i Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu*. Starohrvatska prosvjeta, III. s. sv. 7, Zagreb, str. 276.

Marasović, T. (1961.-1962.) *Starokršćanska bazilika na Stjepanskoj kod otoka Šolte*. VAHD, LXIII-LXIV, str. 161.

66 Bezić Božanić, N. (1990.) *Spomenici otoka Šolte*. Otok Šolta. Zagreb, str. 68.-72.

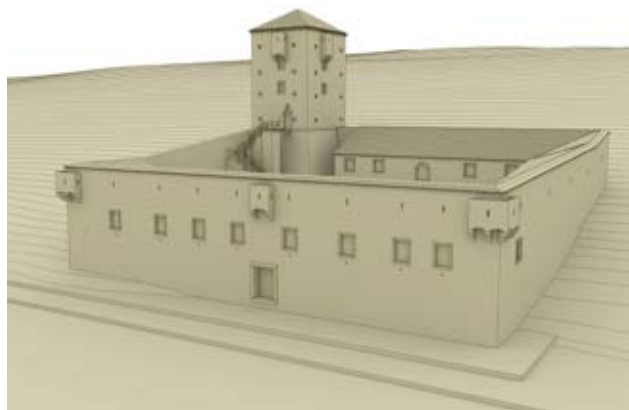
67 Rubić, I. (1927.) *Dvorac Martinis-Marchi na Šolti*. Novo doba, god. X., br. 89.

68 Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900*. Grohote, str. 35.-41.

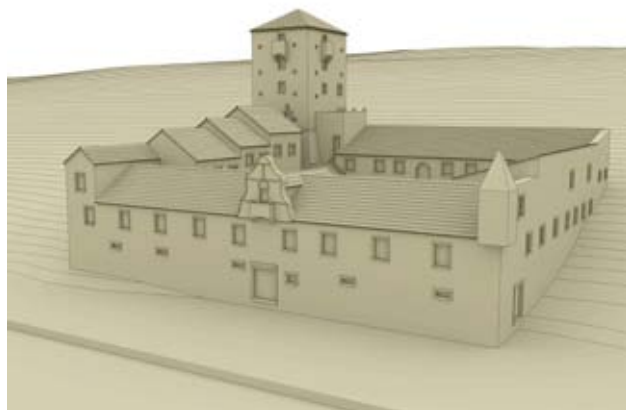
62 Bezić, Ž. (2001.) *Poljaci na otoku Šolti*. Hrvatska obzorja 1/2001, Split

63 Andreis, M. (2011.) *Stanovništvo otoka Šolte do godine 1900*. Grohote, str. 35.-41.

64 Isto.

a) Izvorno stanje 1708. g.

b) Stanje 2002. g.

intenzivnijim radovima na uređenju lučkih prostora i objekata. Već 1854. otvorena je u Maslinici lučka ispostava, zatim zgrada lučke kapetanije, glavni pristan za brodove, nekoliko manjih pristana s kolonama za vezivanje brodova i svjetionik na južnom ulazu u luku. Otvoren je i poštanski ured⁶⁹, a 1879. godine u Maslinici je počela raditi pomoćna škola koja je djelovala u privatnoj kući. Tek je 1935. godine sagrađena školska zgrada sredstvima iseljenika iz Amerike.⁷⁰

Još početkom XX. stoljeća sagrađena je u dolcu iza žala cisterna s velikim naplavom zvana Lokva, odatle se stanovništvo opskrbljivalo vodom. Za potrebe Avlije godine 1958. izgrađena je na Kamiliji cisterna zapremine 900 m³ s velikim naplavom, koja je vodom opskrbljivala adaptirani kaštel Avliju, koji je preuređen u hotel sa 108 ležajeva.

Na prostorni razvitak Maslinice nakon II. svjetskog rata najviše se odrazio razvitak turizma, a tome je pridonijelo i vezivanje sela uz električnu mrežu i asfaltiranje ceste. Plemićki kaštel Avlija, adaptiran u pension, postaje okosnicom masliničkog turizma, a prostornom rastu najviše pridonose brojne kuće za odmor.

Prirodni i graditeljski sklad prvotnog naselja znatno je poremećen gradnjom zgrade prodavaonice, arhitektonski neprimjerene ambijentu i pogrešno locirane »na žalu« u samom središtu naselja između dviju pučkih aglomeracija autentičnih vrijednosti. Narušavanje izvorne cjeline nastavljeno je gradnjom kuća u prirodnom dolcu, na sjevernoj strani naselja do uvale Tepli bok i na južnim zonama oko uvale Šešule. Umjesto da se urbanističkim planovima usmjeri izgradnja na primjerenim lokacijama, a građevnim dozvolama uvjetuje njezina arhitektonska tipologija i karakter, u tom je naselju došlo do erupcije građenja bez dozvole, kojem je svojstvena ne samo pogrešna lokacija nego i u mnogim slučajevima i sasvim neprimjerena arhitektura, što se oblicima, mjerilom i materijalom ne uklapa u autentične prirodne i ambijentalne

vrijednosti starog naselja. Unatoč tim promašajima, Maslinica se ubraja među najvrjednije prirodno-graditeljske cjeline otoka, koje treba očuvati planiranjem daljnjeg prostornog razvitka.

Kaštel Martinis-Marchi sagrađen je 1708. godine na južnoj obali Masliničke uvale, o čemu svjedoči natpis nad njegovim sjevernim vratima.

Da bi pomorcima bilo sigurnije pristajanje u Maslinicu, knezovi i braća podigoše hram vjeri, sakupljalište vode, za svoju potrebu iskopavši brdo, naselivši doseljenike, uz goleme troškove, godine gospodnje 1708.⁷¹

Utvrda je pravokutnog tlocrta dimenzija 37 × 40 metara s visokom kulom na jugoistoku. Građevine sagrađene uz zidove formiraju između sebe veliko dvorište po kojem je cijeli sklop dobio naziv Avlija. Sjeverna - morska i južna - kopnena vrata utvrde položena su na istoj osi.

Kako stoji na natpisu nad sjevernim vratima kaštel je, osim za obranu, bio sagrađen za prikupljanje velikih količina vode za potrebe opskrbe brodova. Prostorija presvođena bačvastim svodom u prizemlju zapadnog krila izvorno je bila cisterna, a danas se u njoj nalazi kuhinja restorana. Međutim, njezin kapacitet od oko 40 m³ dostatan je za prosječno domaćinstvo. Stoga se može tvrditi da su dvije velike prostorije u prizemlju sjevernog krila, presvođene bačvastim svodom, također bile cisterne. Obje su kasnije prenamijenjene te su zbog toga na sjevernom pročelju dobile prozore. Svod one istočne sačuvao se do danas, dok se onaj zapadne urušio prilikom preuređenja kaštela u hotel 50-ih godina XX. stoljeća, kada je zamijenjen armiranobetonskom pločom.⁷² Kapacitet istočne cisterne bio je oko 140 m³, a one zapadne 120 m³. Površina krovova kaštela dostatna je da kišnicom napuni

69 Andreis, M. (1990.) *Pomorstvo. Otok Šolta*. Zagreb, str. 169.-173.

70 Mihovilović, Lj. (1990.) *Škola u prošlosti Šolte. Otok Šolta*. Zagreb, str. 242.-243.

71 Ministarstvo kulture RH, Konzervatorski odjel u Splitu, *Dvorac Martinis-Marchi u Maslinici na otoku Šolti*, Konzervatorski elaborat, autori: R. Bužančić, V. Kovačić, 2002., str. 9.

72 Stariji mještani svjedoče da se svod urušio prilikom preuređenja kaštela u hotel.

Grohote, stari kameni krovovi (foto: Z. Alajbeg)

sve cisterne kaštela. Unutar dvorišta kaštela Rubić⁷³ spominje se ozidano vrelo žive vode najvećeg kapaciteta na otoku. Od njega danas nema nikakvog traga, nije zabilježen u katastru iz 1830. godine, a ne sjećaju ga se ni stariji mještani.

Na sjevernom pročelju, iznad morskih vrata i na sjeverozapadnom uglu kaštela postoje konzolni elementi, prvi u obliku balkona, a drugi u obliku kulice. Oni predstavljaju kasniju interpretaciju obrambenih elemenata, tzv. breteša⁷⁴ koji su se izvorno nalazili na istom mjestu. Ti elementi nelogično strše iznad razine prvog kata, što je dokaz da je to pročelje izvorno imalo još jedan kat, kao što ga imaju i bočni zidovi kaštela. Breteš, naime, uvijek strši iz zida, a ne iznad zida i upravo težina zida drži njegove konzole i teret plašta breteša koje one nose. Može se stoga zaključiti da je vrh vanjskih zidova kaštela išao kontinuirano i da su građevine uz te zidove bile izvorno pokrivene jednostrešnim krovom s padom prema dvorištu, što je čest slučaj kod kaštela i samostana, a vezano je, među ostalim, i za prikupljanje kišnice. Jednostrešni krov sačuvao se do danas samo nad južnim i zapadnim kri-lom kaštela. Zazidani otvor na istočnom pročelju uz sami sjeverni rub navodi na zaključak da je i na sjeveroistočnom uglu kaštela postojao još jedan breteš.⁷⁵

⁷³ Rubić, I. *Dvorac Martinis- Marchi na Šolti*. Novo doba, Split, 16. travnja 1927., str. 21.–22.

⁷⁴ Mauro, M. (1985.) *Casteli, roche, torri, cinte fortificate delle Marche*. Ancona, str. 219. Breteš - drvena ili zidana konstrukcija koja strši iz obrambenog zida kako bi se povećala zaštita najosjetljivijih točaka.

⁷⁵ Njegovo postojanje uočili su i autori gore spomenutog konzervatorskog elaborata (stranica 13.)

Prvi kat sjeverne građevine koristio se kao stambeni prostor, na što upućuju brojni prozori. Po tragovima prezidavanja i umetanja komada kamenih okvira može se zaključiti da su prozori izvorno bili nešto niži, a neki su od njih pomaknuti s izvornog mjesta. Ispod tih prozora u visini parapeta pronađene su male puškarnice⁷⁶ koje nalazimo na utvrdama, utvrđenim kućama i samostanima baroknog razdoblja. Na drugom katu tj. potkrovlju, ispod jednostrešnog krova koji nije bio primjeren stanovanju, mogu se pretpostaviti puškarnice poput onih pronađenih prilikom istražnih radova na južnom pročelju, također u potkrovlju ispod jednostrešnog krova.

Kula kaštela izvrsno je sačuvana do danas. Pravokutnog je tlocrta, dimenzija 7.70×10 metara, sagrađena prema pravilima svog vremena. Prizemlje je zidano u pokosu i unutar njega je smještena cisterna. Ulazna vrata su na prvom katu sjevernog pročelja i njima se pristupalo iz dvorišta kaštela preko kamenog stubišta i drvenog pokretnog mosta. Nad tim vratima sačuvao se otvor za podizanje pokretnog mosta, a u njemu čak i ostatak drvenog kolotura. Na pročeljima kule sačuvali su se otvori za topove i puške te mali pravokutni otvori koji su osvijetljavali i ventilirali prostorije u kuli. Na zadnjem katu na sva četiri pročelja sačuvali su se breteši koji su, nakon što je minula opasnost od gusara, pretvoreni u balkone.

Godine 2004. kaštel Martinis-Marchi vrlo je kvalitetno obnovljen i uređen u hotel visoke kategorije s raskošnom unutarnjom opremom.⁷⁷ Uređen je i park

⁷⁶ Istraživanja Konzervatorskog odjela u Splitu

⁷⁷ Investitor: H. Lademacher. Arhitektonska snimka: Ki-

oko kaštela, a 2011. godine uređena je obala ispred kaštela, prošireno pristanište za jahte i izgrađen veliki lukobran. Taj je veliki graditeljski zahvat postavio visoke standarde za sve buduće graditeljske aktivnosti na uređenju Maslinice i svih vrijednih povijesnih sklopova i naselja otoka Šolte.

Tipske osobine šoltanskih naselja

Osam opisanih naselja i dvije aglomeracije pučkih kuća u uvalama predstavljaju u smislu graditeljskog naslijeđa znatnu urbanističku i ambijentalnu vrijednost kao cjeline ili kao pojedini arhitektonski sklopovi.

Kao cjeline, ta su naselja zanimljiva zbog morfologije dviju tipskih skupina dalmatinskih sela, određenih prvenstveno topografskim uvjetima. **Prvoj skupini** pripadaju **sela u unutrašnjosti**, sagrađena na rubovima plodnog polja. Njihovu osnovnu strukturu čine grupacije dvorova, građene u blokovima i često povezane zidom, s karakterističnim unutrašnjim dvorištima, na koje su orijentirane pojedine građevne jedinice istog domaćinstva. Blokovi su odvojeni ulicama, koje su često popločene kamenom kaldrmom.

U tkivu prvobitnih jezgri nema većeg otvorenog središnjeg prostora (trga), gdje bi bile okupljene javne funkcije, a tek neznatna proširenja na raskršću ulica postaju ponegdje značajnim čvorovima unutrašnje strukture. Takvoj je kompoziciji, bez sumnje, pridodijela okolnost što je župna crkva, koja je u mnogim primorskim mjestima bila najvažnijim, ili barem jednim od najvažnijih polova okupljanja stanovništva, u tom tipu naselja uvijek periferno locirana zbog svoje istodobne uloge i grobišne crkve. Kako je groblje uvijek smješteno izvan sela, tako se ni župna crkva nije mogla približiti središtu naselja. Tek novijom izgradnjom zadržanih domova, prodavaonica i drugih građevina javnog sadržaja stvaraju se i u tim naseljima novi trgovi, koji postaju glavnim mjestima okupljanja stanovništva.

Stanovništvo tih sela bavi se poljoprivredom, najviše maslinarstvom i vinogradarstvom te stočarstvom. U dvorovima obiteljskih sklopova sačuvali su se do danas tijesci i mlinovi za proizvodnju ulja i vina. Naselja su nekada, a u manjoj mjeri i danas, bila okružena vrtovima gdje se uzgajalo povrće i voće za svakodnevnu prehranu. Na rubu kopnenih naselja postojala su guvna koja svjedoče o uzgoju žitarica, a veliki broj štala govori o stočarstvu, točnije o uzgoju stoke sitnog zuba. Neke štale bile su namijenjene margarcima kao glavnoj transportnoj životinji na našim otocima.

S aspekta morfologije, cjeline naselja u unutrašnjosti otoka vrlo su slikovite aglomeracije, ujednačene

u mjerilu svojim pojedinačnim građevinama, koje su prizemnice, jednokatnice ili najviše dvokatnice, tek s nekim povišenim akcentom kao što je kaštel u Grohotama. U volumenu naselja ističe se župna grobišna crkva, kojoj je zvonik uvijek likovna dominantna cjeline. Gornje Selo, Srednje Selo i Donje Selo, kao naselja podignuta na padini, pokazuju svojim krovovima postepenu gradaciju u visini, što svakoj kući omogućuje nesmetani vidik.

Drugo skupini pripadaju **naselja na obali**, sagrađena znatno poslije onih u unutrašnjosti otoka. U prošlosti su ona bila manjeg značenja, ali su im suvremeni turizam i ladanjska arhitektura uvjetovali mnogo brži prostorni rast.

Po svojoj genezi ta naselja pokazuju tri sasvim različita tipa. Prvom pripadaju naselja kojima je povoljna prirodna konfiguracija i povezanost s unutrašnjošću otoka uvjetovala postanak u funkciji luke najbližeg unutrašnjeg sela. Tako nastaje Stomorska kao luka Stomorijske, odnosno Gornjeg Sela, na isti način stvara se i jezgra Rogača kao luke Grohota, a istoj skupini pripada i Donja Krušica kao luka Donjeg Sela, bez obzira na činjenicu da skupina pučkih kuća u njoj nema naseobinski karakter. Takav postanak odredio je i stanovitu podređenost obalnog naselja matičnom selu, u prvom redu u crkvenoj organizaciji, jer su ona podređena matičnoj župi u unutrašnjosti i

Grohote, ulica sa izvornim popločanjem (foto: Z. Alajbeg)

pregel, Split. Projekt obnove: D. Sinovčić. Projekt interijera: T. Gotal, M. Milinović. Konzervatorski nadzor: R. Bužančić, V. Kovačić.

Grohote, ulaz u dvorište (foto: Z. Alajbeg)

Grohote, balatura (foto: Z. Alajbeg)

nemaju vlastito groblje, a tek u zadnjih stotinjak godina grade malu crkvicu.

Uloga luke zahtijevala je u tim naseljima uređenje obale i pristaništa, u starijem razdoblju *kažele* za dezinfekciju i skladišta, a u novije doba kapetanije ili pristanišne zgrade.

Stambeni sklopovi smješteni su na jednoj i drugoj obali luke, a posebna mikroklimatska situacija (izloženost suncu i zaklon od vjetra) odredila je ipak veću koncentraciju nastambi na jednoj strani (sjeverna obala u Rogaču, odnosno istočna obala u Stomorskoj i Donjoj Krušici). Dolci u dnu uvale nikada nisu bili izgrađeni jer su se koristili kao najvrjednije poljoprivredno zemljište. Kuće prate slojnice terena i često su položene u nizu. U prizemlju su bile konobe. Zbog terena koji se strmo spušta prema moru, na prvi se kat ulazilo sa stražnje strane kuće, direktno s terena gdje se obično formiralo dvorište. Nekim se kućama pristupa s prednje strane preko balature. Bez monumentalne crkve i njezina zvonika, a također i bez drugih reprezentativnih zgrada, naselja tog tipa nemaju posebnog likovnog naglaska.

Istom morfološkom tipu, ali sasvim različitom u genezi, pripada Maslinica, koja nije nastala kao luka nekog drugog sela, već kao naselje uz utvrđeni dvorac, smišljeno podignuto početkom XVIII. stoljeća,

pa bi se, s obzirom na podrijetlo, mogla svrstati u skupinu onih dalmatinskih sela, poput Kaštela, Segeta i Marine, kojima jezgru čini kaštel. Pripadnost naselja feudalcu, a ne nekom već postojećem selu odredila je relativnu samostalnost Maslinice u odnosu prema crkvenoj župi Donjeg Sela, kojoj doduše pripada, ali vodi i vlastite matične knjige. Vlasnik dvorca dobiva dozvolu i za gradnju crkvice koja je podignuta na vrhu brežuljka te koja kao građevina na najvišoj koti postaje topografskim naglaskom sela. Oko crkvice stvara se i vlastito masliničko groblje, jer je groblje župnog središta udaljeno 6 km od naselja.

Istom tipu s obzirom na genezu pripada i Gornja Krušica, jer su i tamo feudarci, iako bez sagrađenog dvorca, naselili težake radi obrade zemljišnih posjeda.

Trećem tipu pripada Nečujam, najmlađe od svih šoltanskih naselja, čiji je nastanak vezan isključivo uz turizam i gradnju kuća za odmor. U uvali Supetar, koja je kao klimatski najpogodnija privukla redovnike već u starokršćansko doba, nastala je, na mjestu samostanskog kompleksa, prva hotelska jezgra, koja se postepeno širila gradnjom veće hotelske zgrade, njezinih depandansnih građevina i konačno velikog apartmanskog naselja sa svim pratećim sadržajima. Podizanje kuća za odmor proširilo je izgrađenu zonu

i na druge dijelove razgranate uvale. Morfologija Nečujma, prema tome, nema ništa zajedničkoga s tradicionalnom pučkom arhitekturom, već s urbanističko-arhitektonskim projektom hotelskog kompleksa sa spontano podignutim individualnim kućama.

Tipske osobine pojedinih dijelova šoltanskih naselja najviše su izražene u osebujnom dvoru, što je sa stajališta povijesti arhitekture najzanimljiviji element pučkoga graditeljstva. Dvorovi su veoma kompaktni mikroruralni ambijenti zatvoreni zidom, koji u prizemlju nema otvora osim glavnog ulaza. Pojedini dijelovi takvog pučkog kompleksa povišeni su poput kula. Štale, konobe i skladišta u pravilu su smješteni u prizemlju, dok su stambeni prostori na katu. Njima se prilazi karakterističnim vanjskim stubištem (balaturom), koje je općenito svojstveno pučkom graditeljstvu na jadranskom području. Šoltanski pučki sklopovi obiluju i drugim detaljima zanimljivim za proučavanje oblika i načina pučkog građenja od kamenim pločama pokrivenih krovova, krovnih prozora - luminara i dimnjaka, do bunara i popločanja dvorova i ulica. Razumna štednja kod građenja: štednja prostora, materijala i radne snage rezultira jednostavnošću i funkcionalnošću, osnovnim značajkama tradicijskog graditeljstva.

U najranijoj fazi izgradnje šoltanskih naselja, kao i drugih dalmatinskih naselja, stanovalo se u prizemnicama. Neke od tih prizemnica koristile su se isključivo kao spremišta. Povećanjem standarda života nad prizemnicama se gradi kat za stanovanje, a u prizemlju je konoba – spremište vina i ulja. Kuhinja je često bila smještena u potkrovlju, a katkad i u posebnoj kućici u dvorištu. U dvorištu je i cisterna. Da bi se stvorio stambeni prostor za proširenu obitelj kuće se nadograđuju za cijeli kat ili se stvara stambeno potkrovlje s krovnim prozorima - luminarima. Glavnina tradicijskih kuća na Šolti danas je jednokatna ili dvokatna, a velike dimenzije i solidna izvedba pojedinih kuća svjedoče o imućnosti njihovih vlasnika koji su se krajem XIX. i u prvoj polovici XX. stoljeća obogatili pomorstvom i trgovinom.

Svi ti elementi, isto kao i cjeline naselja, izložene su opasnosti degradacije, ne samo zbog starosti i trošnosti, pogotovo u napuštenim kompleksima, nego i pri novoj obnovi ako ona ne vodi računa o tradicionalnom graditeljstvu nego ga zamjenjuje betonskim konstrukcijama i drugim materijalima koji nisu u skladu s autentičnim vrijednostima starih pučkih naselja. Graditeljsko će se naslijeđe efikasno očuvati, ne samo zakonskim propisima i prostornim planovima već i sudjelovanjem širih slojeva stanovništva u tim nastojanjima. Svjesno vrijednosti graditeljskih dostignuća u prošlosti, ono bi trebalo bdjeti nad svojom kulturnom baštinom, koju ne čine samo monumentalne građevine već i skromna pučka arhitektura, uvijek skladna u cjelini i u detaljima, primjerena tlu na kojem je nikla. Takvo je upravo graditeljstvo starih šoltanskih naselja.

Vapnenica (foto: Z. Alajbeg)

Tabla I
Detaljna karta
naselja Grohote
(Rogač, Nečujam),
katastarska izmjera
iz godine 1830.,
originalno mjerilo
1:1440, Državni
arhiv u Splitu, Arhiv
mapa za Istru i
Dalmaciju.

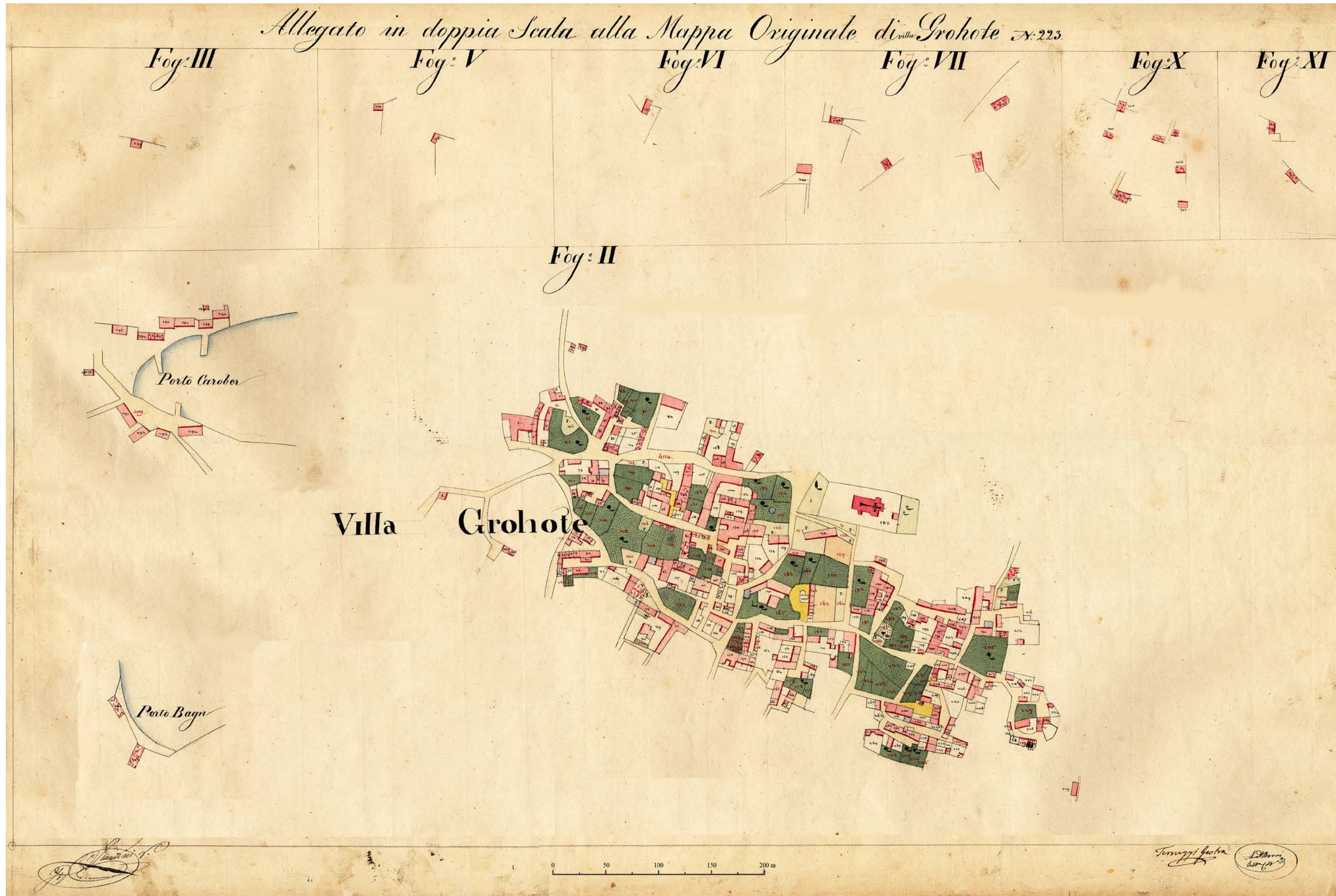

Tabla I

Zapisnik čestica zgrada naselja Grohote (Rogač, Nečujam) iz godine 1831., ipravljeno 1846., Državni arhiv u Splitu, Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju.

1	Cecić Mladen ¹	kuća u izgradnji
2	Markoč Ivan	stambena kuća sa štalom i 3 dvorišta
3	Markoč Šimun	stambena kuća sa štalom i dvorištem
4	Markoč Ivan	dvorište
5	Markoč Ivan	štala
6	Markoč Antica	stambena kuća
7	Markoč Šimun	stambena kuća
8	Ružić Ivan ²	stambena kuća s dvorištem
9	Ružić Ivan ²	stambena kuća
10	Markoč Dujam pok. Frane	stambena kuća
11	Ružić Ivan ² Markoč Antica, udovica	zajedničko dvorište
12	Marinov Stjepan ³	stambena kuća s dvorištem
13	Vidoš Antun ³	štala s dvorištem
14	Marinov Andrijana	stambena kuća sa štalom
15	Markoč Ivan	stambena kuća
16	Pečar Marin pok. Jakova ⁵	stambena kuća
17	Venjir Filip ⁶ Bezić Lovro Antić Stjepan⁷	stambena kuća
18	Karuzić Antun	sjenik
19	Venjir Bartol ⁸	stambena kuća
20	Venjir Filip ⁶	stambena kuća
21	Orlović Antun	kuća na vlastito korištenje
22	Venjir Bartol ⁸	štala
23	Markoč Ivan	dvorište
24	Orlović Antun	dvorište
25	Pečar Marin pok. Jakova ⁵	štala s 2 dvorišta
26	Venjir Bartol ⁸	ruševina
27	Bezić Lovro	stambena kuća s 2 dvorišta i štalom
28	Mladinov Dujam	štala s dvorištem
29	de Benedetti Lauro Vitturi Nikola ⁸	stambena kuća s dvorištem i vrtom
30	Vitturi Nikola ⁸	dvorište
31	de Benedetti Lauro	spremište sa štalom
32	de Benedetti Lauro	spremište
33	Vitturi Nikola ⁸	2 ruševine, cisterna, dvorište i pašnjak sa vinogradom
34	Brodarić Antun	kuća na vlastito korištenje s dvorištem
35	Brodarić Marin	stambena kuća s dvorištem
36	Brodarić Antun	dvorište
37	Bezić Grgur	stambena kuća
38	Bezić Toma	stambena kuća
39	Bezić Toma	dvorište
40	Bezić Andrija	stambena kuća
41	Bezić Andrija	dvorište
42	Bezić Josip	dvorište
43	Bezić Grgur	dvorište
44	Bezić Toma	dvorište
45	Bezić Josip	stambena kuća
46	Vidoš Antun ⁴	štala
47	Koceić Ivan i Karlo	stambena kuća s 4 dvorišta i cisternom
48	Koceić Ivan i Karlo	štala s dvorištem
49	Markoč Šimun	štala
50	Brodarić Antun	stambena kuća
51	Pečar Marin pok. Jakova ⁵	cisterna
52	Vidoš Antun ⁴	stambena kuća s dvorištem
53	Brodarić Antun	stambena kuća
54	Markoč Šimun	stambena kuća
55	Brodarić Antun	stambena kuća s dvorištem
56	Općina Grohote	2 kuće na vlastito korištenje s dvorištem i cisternom
57	Lisičić Petar	kovačnica
58	Karuzić Antun	štala
59	Ursić Marin	ruševina
60	Krušević Dr. Andrija	štala s 2 ruševine
61	Ursić Marin	ruševina
62	Karuzić Antun	štala
63	Mateljan Mihovil	stambena kuća
64	Mateljan Antonio	štala
65	Orlović Ivan	2 stambene kuće
66	Orlović Antun	stambena kuća
67	Cecić Ivan	stambena kuća
68	Cecić Marko	štala s dvorištem i vrtom
69	Orlović Ivan	stambena kuća
70	Orlović Antun	stambena kuća
71	Cecić Marko	stambena kuća
72	Cecić Antun reč. Levante	štala

73	Cecić Mladen ¹	stambena kuća s 3 štale, 2 dvorišta i cisternom
74	Lisičić Jelena	ruševina s dvorištem
75	Bezić Grgur	ruševina s dvorištem
76	Sule Frane	stambena kuća s dvorištem
77	Markoč Antun	štala
78	Markoč Šimun	štala
79	Markoč Šimun	ruševina
80	Buktenica Luka	štala s 2 dvorišta
81	Buktenica Jerolim	štala
82	Trogiranin Svetin ⁹	stambena kuća
83	Buktenica Jerolim	stambena kuća
84	Cecić Antun reč. Levante	konoba
85	Buktenica Antun	gospodarska kuća
86	Cecić Antun reč. Levante	stambena kuća
87	Sule Martin	stambena kuća
88	Buktenica Luka	stambena kuća
89	Buktenica Luka	štala
90	Buktenica Luka	štala
91	Buktenica Luka Sule Martin	zajedničko dvorište
92	Buktenica Antun	štala s dvorištem
93	Cecić Antun reč. Levante	štala
94	Martinis Aleksandar	ljetnikovac s dvorištem
95	Bećica Fabijan	stambena kuća s dvorištem
96	Bećica Antun reč. Tamburlo	stambena kuća
97	Bećica Fabijan	štala s dvorištem
98	Poljićanac Burica Antun ¹⁰	stambena kuća s 2 dvorišta
99	Andreis Petar	štala s dvorištem
100	Andreis Petar	ruševina s dvorištem
101	Bećica Ivana pok. Andrije ¹¹	kuća na vlastito korištenje
102	Bećica Marin	stambena kuća
103	Bećica Antun reč. Tamburlo	zajedničko dvorište
104	Andreis Petar	Poljićanin Bećica Antun ¹²
		Bećica Fabijan
		Bećica Marin
		stambena kuća s 2 dvorišta i vrtom s vočkama
		stambena kuća s ruševinom i 2 dvorišta
105	Andrijev Luka ¹³	stambena kuća s ruševinom i 2 dvorišta
106	Pečar Marin pok. Jakova ⁵	ruševina
107	Mateljan Mihovil	stambena kuća s dvorištem
108	Mateljan Antun	stambena kuća s dvorištem
109	Pečar Marin pok. Jakova ⁵	štala s dvorištem
110	Mateljan Mihovil	kuća na vlastito korištenje sa štalom i dvorištem
111	Mladinov Dujam	2 štale s 2 dvorišta
112	Abat Domenika udovica Dujma ¹⁴	štala
113	Abat Lovro ¹⁴	štala
114	Abat Domenika udovica Dujma ¹⁴	štala s 2 dvorišta
115	Mateljan Antun	štala
116	Mateljan Antun	kuća na vlastito korištenje
117	Mateljan Antun	dvorište
118	Općina Grohote	2 stambene kuće s dvorištem koje koristi župnik
119	Andreis Jakov	stambena kuća s dvorištem i vrtom s vočkama
		stambena kuća s dvorištem i vrtom s vočkama
		stambena kuća s dvorištem i vrtom s vočkama
		stambena kuća s dvorištem i vrtom s vočkama
		stambena kuća s dvorištem i vrtom s vočkama
120	Bezić Antun	štala
121	Abat Lovro ¹⁴	štala
122	Abat Marin ¹⁴	stambena kuća sa 2štale i dvorištem
123	Abat Domenika udovica Dujma ¹⁴	stambena kuća
124	Abat Lovro ¹⁴	stambena kuća
125	Lisičić Petar	stambena kuća s dvorištem
126	Bezić Grgur	stambena kuća
127	Abat Lovro ¹⁴	stambena kuća s dvorištem
128	Abat Domenika udovica Dujma ¹⁴	štala
129	Abat Domenika udovica Dujma ¹⁴	zajedničko dvorište
		Abat Lovro ¹⁴
		Abat Marin ¹⁴
		Lisičić Jelena
		stambena kuća s dvorištem
130	Lisičić Jelena	stambena kuća s dvorištem
131	Ursić Marin	štala
132	Lisičić Jelena	štala
133	Karuzić Antun	kuća na vlastito korištenje s dvorištem
134	Karuzić Antun Ručić Šimun i Sebastijan pok. Mate Ručić Frane pok. Nikole	2 štale s dvorištem
135	Ruić Antun	stambena kuća s dvorištem
136	Ruić Antun	ruševina
137	Bezić Antun	štala s dvorištem
138	Brodarić Luka	štala
139	Blašković Antun	štala

140	Krušević Dr. Andrija	sjenik
141	Krušević Dr. Andrija	ljetnikovac sa spremištem, štalom, dvorištem i cisternom
142	Općina Grohote	kuća na vlastito korištenje
143	Lisičić Jelena	štala
144	Brtan Antonio	stambena kuća s 2 dvorišta
145	Ruić Petar pok. Nikole	kuća na vlastito korištenje
146	Pečar Marin pok. Antuna ⁵	štala
147	Ruić Petar pok. Nikole	dvorište
148	Bilanko Antun	stambena kuća
149	Bilanko Bartol	štala
150	Bezić Antun	kovačnica
151	Bilankov Antun	štala s dvorištem
152	Bezić Antun	kuća za najam s dvorištem
153	Aras Ivan reč. Anzulo	stambena kuća
154	Burica Ivan ¹⁵	stambena kuća
155	Bilankov Vicenco	dvorište
156	Bilankov Bartol	štala s dvorištem
157	Bezić Antun	štala s dvorištem
158	Bilankov Bartol	stambena kuća s dvorištem
159	Bilankov Vicenco	stambena kuća s dvorištem
160	Mladinov Dujam	stambena kuća s dvorištem i vrtom
161	Pečar Marin pok. Antuna ⁵	stambena kuća s dvorištem
162	Kuparić Antun	stambena kuća s dvorištem
163	Mladinov Dujam	štala s dvorištem
164	Pečar Marin pok. Antuna ⁵	kuća na vlastito korištenje s 2 dvorišta
165	Gudilov Andrija ¹⁶	stambena kuća s dvorištem
166	Ivčević Dujam	stambena kuća
		štala s dvorištem
		kuća na vlastito korištenje
		kuća na vlastito korištenje
		kuća na vlastito korištenje
167	Sule Bernard	štala s dvorištem
168	Sule Bernard	kuća na vlastito korištenje

169	Pečar Marin pok. Antuna ⁵	kuća na vlastito korištenje s dvorištem
170	Pečar Fabijan ⁵	štala
171	Mladinov Grgur	stambena kuća i druge kuće različitih namjena sa dvorištem
172	Mladinov Grgur	stambena kuća
173	Mladinov Antun	stambena kuća sa štalom i dvorištem
174	Bezić Marin	štala
175	Mladinov Antun	dvorište
176	Burica Šimun pok. Tome	stambena kuća
177	Burica Pavao	stambena kuća
178	Sule Bernard	štala
179	Burica Pavao	štala s dvorištem
180	Ruić Antun reč. Momče	stambena kuća s dvorištem
181	Lampica Mate ¹⁷	štala
182	Ruić Josip	štala
183	Sule Frane	štala
184	Bezić Marin	štala
185	Sule Bernard Bezić Marin Burica Pavao	zajedničko dvorište
186	Kuzmanić Ivan	stambena kuća
187	Općina Grohote	župna crkva s trgov, kuća na vlastito korištenje i groblje

188	Lampica Mate ¹⁷	dvorište
189	Lampica Mate ¹⁷	dvorište
190	Antić Fabijan ¹⁸	štala
191	Antić Stjepan ¹⁸	štala
192	Antić Antun ¹⁸	dvorište
193	Antić Antun ¹⁸	zajedničko dvorište
194	Antić Fabijan ¹⁸	Antić Fabijan
		Antić Stjepan
		2 stambene kuće
		stambena kuća
		stambena kuća
195	Antić Stjepan ¹⁸	stambena kuća
196	Antić Antun ¹⁸	stambena kuća
197	Sule Bernard	stambena kuća s dvorištem
198	Sule Bernard	dvorište
199	Sule Frane	kuća na vlastito korištenje s dvorištem
200	Sule Frane	stambena kuća
201	Markoč Dujam	stambena kuća s dvorištem
202	Bezić Antica udovica Antuna	štala s dvorištem
203	Bezić Petar Bezić Luka	zajedničko dvorište
204	Bezić Luka pok. Mihovila	konoba
205	Bezić Petar	stambena kuća
206	Bezić Luka pok. Mihovila	stambena kuća
207	Bezić Marino	stambena kuća s dvorištem
208	Lampica Mate ¹⁷	stambena kuća sa štalom i dvorištem

209	Bezić Antica udovica Antuna	stambena kuća sa štalom i dvorištem
210	Ozretić Toma	stambena kuća s dvorištem
211	Bezić Antun	stambena kuća s cisternom
212	Bezić Marin	stambena kuća sa štalom i dvorištem
213	Ozretić Toma	ruševina sa štalom
214	Bezić Marin	stambena kuća
215	Stipica Jerolim	stambena kuća
216	Bezić Marin	dvorište

217	Spicijalić Andrija	stambena kuća
218	Spicijalić Andrija	štala s 2 dvorišta
219	Sule Pavao	štala
220	Bezić Luka pok. Mihovila	štala s dvorištem
221	Sule Juraj	kuća na vlastito korištenje s dvorištem
222	Bezić Luka Sule Pavao	zajedničko dvorište
223	Sule Josip	štala s dvorištem
224	Bezić Petar	kuća na vlastito korištenje

225	Bezić Luka	kuća na vlastito korištenje
226	Stipica Ivan	stambena kuća sa štalom i 2 dvorišta
227	Stipica Ivan	štala
228	Bezić Antun	2 dvorišta
229	Bezić Marin	štala
230	Bećica Fabijan	štala s dvorištem
231	Čerinj Stjepan	štala
232	Ruić Antun	štala
233	Ruić Fabijan pok. Mate	štala
234	Ruić Fabijan pok. Mate Ruić Šimun	stambena kuća s dvorištem
235	Ruić Antun	stambena kuća
236	Ruić Josip	štala
237	Bezić Luka	stambena kuća
238	Blašković Antun	stambena kuća
239	Sule Josip	stambena kuća
240	Sule Bernard	stambena kuća
241	Sule Pavao	stambena kuća
242	Sule Juraj	stambena kuća
243	Sule Pavao	kuhinja
244	Sule Bernard Sule Josip Sule Juraj Sule Pavao Blašković Antun	zajedničko dvorište

245	Sule Frane	dvorište
246	Ruić Antun Ruić Fabijan Ruić Josip	zajedničko dvorište

247	Ruić Josip	stambena kuća s dvorištem
248	Ruić Antun	dvorište
249	Ozretić Dujam	kuća na vlastito korištenje
250	Blašković Antun Bezić Luka pok. Mihovila	zajedničko dvorište

251	Čerinj Stjepan	kuća na vlastito korištenje s dvorištem
252	Čerinj Stjepan	dvorište
253	Bećica Frane	dvorište
254	Remetin Marin	štala s dvorištem
255	Čerinj Bartol	stambena kuća s dvorištem
256	Čerinj Stjepan	stambena kuća
257	Čerinj Bartol	kuća na vlastito korištenje
258	Čerinj Bartol	štala
259	Čerinj Stjepan	štala s dvorištem
260	Remetin Marin	stambena kuća
261	Remetin Mate	stambena kuća s dvorištem i cisternom
262	Remetin Marin	štala s dvorištem
263	Remetin Mate	dvorište
264	Bezić Ivan	štala s 2 dvorišta
265	Bezić Luka pok. Grgura	štala
266	Bezić Ivan	stambena kuća
267	Bezić Luka pok. Grgura	stambena kuća
268	Kuzmanić Ivan	stambena kuća
269	Kuzmanić Antun	stambena kuća s dvorištem
270	Remetin Luka	stambena kuća s dvorištem
271	Bećica Ivan	stambena kuća s dvorištem
272	Remetin Marin	dvorište
273	Kuzmanić Antun Kuzmanić Ivan	zajedničko dvorište

274	Remetin Marin	dvorište
275	Kuzmanić Ivan	štala
276	Kuzmanić Antun	štala s dvorištem
277	Čerinj Domenika ¹⁹	stambena kuća
278	Kuzmanić Antun	štala
279	Spicijalić Andrija	štala
280	Bezić Grgur	štala
281	Pečar Marin ⁵	štala
282	općina Grohote	ruševina
283	De Benedetti Lauro	ruševina
284	Didoš Marija	štala
285	Dudan don Marko	ruševina
286	Beneficij sjemeništa	spremište
287	Andreis Petar	spremište
288	Lisičić Jelena Lisičić Petar	stambena kuća

289	Andreis Petar	ruševina
290	Andreis Jakov	spremište
291	Andreis Petar	spremište
292	Andreis Petar	konoba
293	Krušević Dr. Andrija	konoba

294	Bezić Antonio Markoč Ivan	konoba
295	Markoč Ivan	gospodarska kuća
296	općina Grohote	crkva sv. Tereze
297	Bećica Pavao	štala
298	Bećica Marin	ruševina
299	Krušević Dr. Andrija	štala
300	Krušević Dr. Andrija	štala s dvorištem
301	Beneficij sjemeništa	ruševina
302	općina Grohote	ruševina crkve sv. Petra
303	općina Grohote	ruševina
304	općina Grohote	ruševina
305	Bezić Lovro	ruševina
306	Ruić Fabijan	ruševina
307	Blašković Antun	ruševina
308	Spicijalić Andrija	ruševina

Tabla II

Detaljna karta naselja Donje Selo (Maslinica, Donja Kruščica), katastarska izmjera iz godine 1830., originalno mjerilo 1:1440, Državni arhiv u Splitu, Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju.

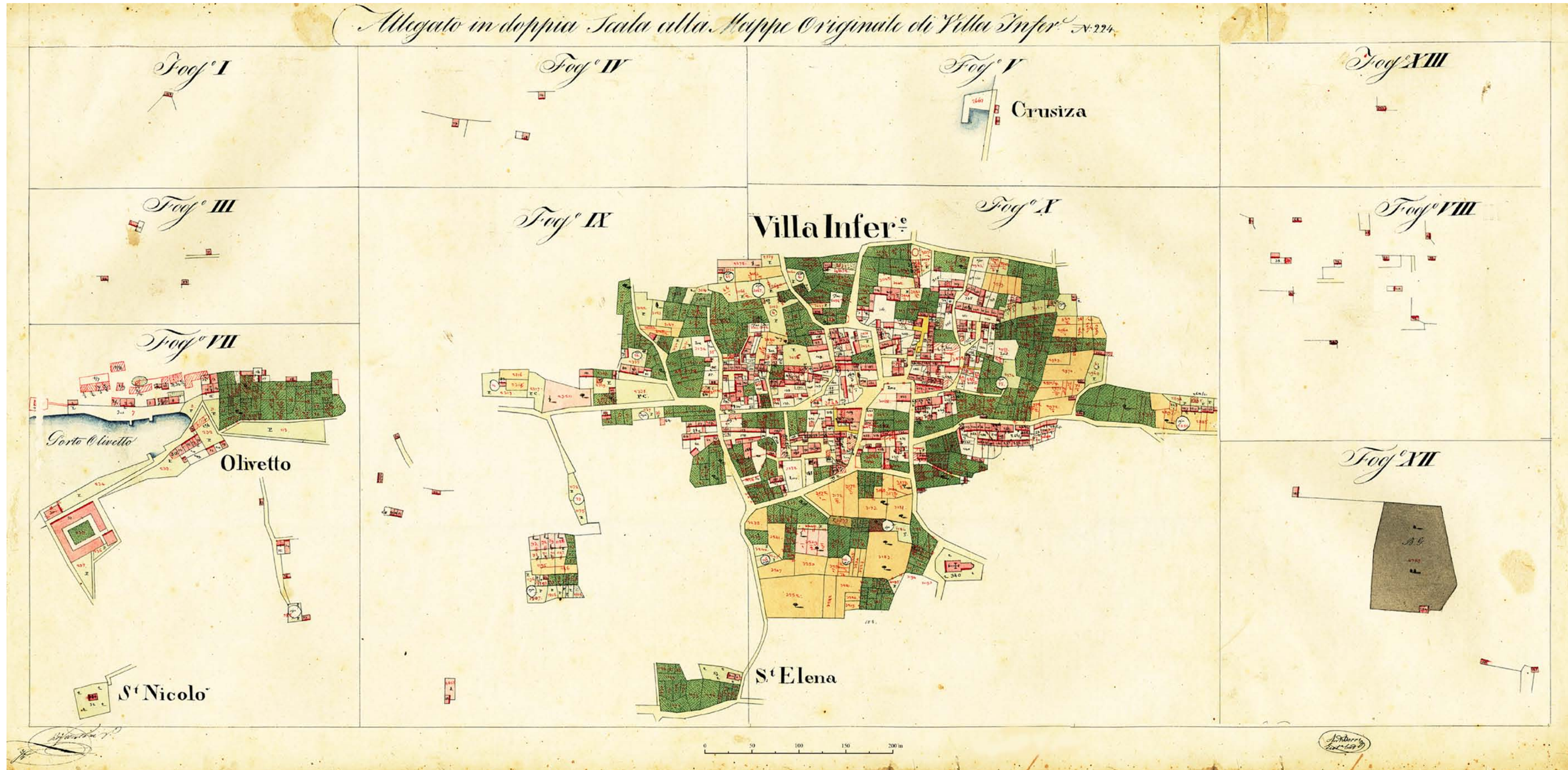

Tabla II

Zapisnik čestica zgrada naselja Donje Selo (Maslinica, Donja Kruščica), iz godine 1831., ipravljeno 1846., Državni arhiv u Splitu, Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju.

1	Carsko-kraljevski posjed	ured saniteta, prizemnica
2	Radman Luka	stambena prizemnica
3	Radman Ilija	stambena prizemnica
4	Radman Bartol	stambena jednokatnica
5	Radman Ilija	dvorište
6	Radman Ilija	stambena jednokatnica
7	Radman Ivan pok. Jakova	stambena jednokatnica
8	Radman Ivan pok. Mihovila	stambena jednokatnica s dvorištem i vrtom
9	Radman Bartol	gospodarska kuća,prizemnica
10	Radman Ivan	gospodarska kuća,prizemnica
11	Radman Mate	stambena jednokatnica
12	Radman Antun	dvorište
	Radman Mate	
13	Radman Antun	gospodarska kuća, jednokatnica
14	Radman Antun	stambena jednokatnica
15	Radman Antun	dvorište
	Radman Mate	
16	Radman Ivan pok. Mihovila	stambena kuća sa štalom i 3 dvorišta
17	Radman Luka	štala s dvorištem
18	Radman Luka	štala
19	Glavurtić Mihovil	ruševina
20	Glavurtić Petar	dvorište
21	Glavurtić Petar	štala
22	Martinis Aleksandar	dvorište
23	Glavurtić Mate	štala
24	Glavurtić Antun	štala
	Glavurtić Mihovil	
	Glavurtić Mate	
	Glavurtić Petar	
25	Glavurtić Mate	stambena jednokatnica s dvorištem
26	Glavurtić Mihovil	stambena jednokatnica
27	Glavurtić Antun	stambena jednokatnica
28	Glavurtić Petar	stambena jednokatnica
29	Glavurtić Petar	štala
30	Martinis Aleksandar	gospodarska kuća, prizemnica
31	Martinis Aleksandar	stambena jednokatnica s dvorištem
32	Martinis Aleksandar	crkva sv. Nikole
33	Radman Mate	štala
34	Radman Ilija	štala
35	Radman Antun	štala s dvorištem
36	Radman Luka	štala
37	Radman Ivan	štala
38	Dragić Jakov	štala s dvorištem i ruševina
39	Radman Ivan	štala s dvorištem
40	Kalebić Katarina	štala s dvorištem
	Kalebić Božan	
41	Radetić Dujam	štala
	Radetić Jakov	
42	Kalebić Marin	štala
43	Kalebić Marin	štala
44	Kalebić Andrija	štala
45	Blaskov Magdalena	štala
46	Blaskov Josip	štala
47	Blaskov Frane	štala
48	Blagaić Dujam	dvorište
	Blagaić Ivan	
	Blagaić Šimun	
49	Blagaić Šimun	štala
50	Blagaić Dujam	štala
51	Blagaić Ivan	štala
52	Blagaić Šimun	štala
53	Župna crkva sv. Martina	crkva sv. Jelene
54	Radetić Božan	štala
55	Sinovčić Mate	štala s dvorištem
56	Dobrošević Mate	stambena prizemnica
57	Nikulić Antun	stambena prizemnica
58	Dobrošević Mate	dvorište
59	Begović Marin	ruševina s dvorištem
60	Kalebić Andrija	štala s dvorištem
61	Begović Marin	2 štale s dvorištem
62	Sinovčić Stjepan	štala
63	Dobrošević Mate	štala
64	Sinovčić Ivan	štala
65	Dragić Jakov	štala
66	Radetić Božan	štala
67	Blaskov Frane	štala
68	Radman Bartol	štala
69	Kalebić Marin	štala
70	Blagaić Dujam	štala s dvorištem
	Blagaić Ivan	
	Marić Svetin	
71	Sinovčić Mate	štala
72	Blagaić Šimun	štala
73	Sinovčić Mate	štala
74	Blagaić Antun	štala
75	Blagaić Juraj	štala
76	Sinovčić Mate	štala s dvorištem
77	Šcerbina Fabijan	štala
78	Šcerbina Fabijan	štala s dvorištem
79	Sinovčić Mate	štala s dvorištem
80	Sinovčić Mate	štala
81	Sinovčić Fabijan	štala
82	Sinovčić Spiro	2 štale s dvorištem

83	Paladin Mihovil	štala s dvorištem
84	Blagaić Dujam	spremište
85	Blagaić Dujam	spremište
86	Sinovčić Ivan	štala s dvorištem
87	Paladin Antun	dvorište
88	Sinovčić Mate	štala
89	Sinovčić Mate	dvorište
90	Sinovčić Ivan	stambena kuća s dvorištem
91	Sinovčić Mate	stambena kuća s dvorištem
92	Sinovčić Stjepan	stambena kuća
93	Paladin Antun	cisterna
	Sinovčić Fabijan	
	Sinovčić Ivan	
	Sinovčić Mate	
	Sinovčić Spiro	
	Sinovčić Stjepan	
94	Sinovčić Fabijan	stambena kuća
95	Sinovčić Mate	stambena kuća
96	Sinovčić Stjepan	štala s dvorištem
97	Sinovčić Fabijan	dvorište
98	Sinovčić Mate	štala
99	Sinovčić Fabijan	štala s dvorištem
100	Sinovčić Stjepan	štala s dvorištem
101	Sinovčić Spiro	štala s dvorištem
102	Sinovčić Mate	dvorište
103	Sinovčić Fabijan	dvorište
104	Sinovčić Stjepan	dvorište
105	Sinovčić Spiro	gospodarska kuća s dvorištem
106	Sinovčić Stjepan	gospodarska kuća s dvorištem
107	Sinovčić Fabijan	gospodarska kuća
108	Paladin Antun	gospodarska kuća s dvorištem
109	Paladin Antun	peč s dvorištem
	Sinovčić Fabijan	
	Sinovčić Ivan	
	Sinovčić Mate	
	Sinovčić Spiro	
	Sinovčić Stjepan	
110	Sinovčić Fabijan	cisterna
	Sinovčić Mate	
111	Sinovčić Fabijan	stambena kuća
112	Sinovčić Mate	stambena kuća
113	Sinovčić Fabijan	gospodarska kuća s dvorištem
114	Sinovčić Fabijan	dvorište
115	Sinovčić Mate	štala s dvorištem
116	Sinovčić Mate	dvorište
117	Sinovčić Fabijan	štala s dvorištem
118	Sinovčić Mate	štala s dvorištem
119	Sinovčić Fabijan	zajedničko dvorište
	Sinovčić Mate	
120	Šcerbina Antun	stambena kuća s dvorištem
121	Šcerbina Antun	štala s dvorištem
122	Sinovčić Ivan	stambena kuća
123	Šcerbina Fabijan	stambena kuća
124	Šcerbina Fabijan	zajedničko dvorište
	Sinovčić Ivan	
125	Blagaić Dujam	dvorište
	Šcerbina Fabijan	
	Sinovčić Ivan	
126	Blagaić Dujam	gospodarska kuća s dvorištem i štalom
127	Blagaić Dujam	štala
128	Meštrović Ana	stambena kuća s dvorištem
129	Meštrović Svetin	stambena kuća sa štalom
130	Meštrović Dujam	stambena kuća
131	Meštrović Ana	zajedničko dvorište
	Meštrović Dujam	
132	Meštrović Ana	dvorište
133	Meštrović Dujam	dvorište
134	Meštrović Svetin	štala
135	Meštrović Ana	štala
136	Meštrović Dujam	štala
137	Meštrović Ana	dvorište
	Meštrović Dujam	
138	Meštrović Dujam	zajedničko dvorište
	Meštrović Svetin	
139	Meštrović Svetin	štala s dvorištem
140	Lisičić Antun	kovačnica s dvorištem
141	Lisičić Antun	štala s dvorištem
142	Blaskov Frane	štala s dvorištem
143	Župna crkva sv. Martina	štala s dvorištem
144	Blaskov Grgur	stambena kuća
145	Sekula Ivan1	stambena kuća
146	Blaskov Magdalena	stambena kuća
147	Blaskov Grgur	zajedničko dvorište
	Blaskov Magdalena	
	Sekula Ivan1	
148	Župna crkva sv. Martina	štala s dvorištem
149	Blaskov Ivan	stambena kuća
150	Blaskov Josip	stambena kuća
151	Blaskov Josip	dvorište
	Blaskov Ivan	
152	Blaskov Josip	stambena kuća
153	Blaskov Frane	stambena kuća sa štalom i 2 dvorišta
154	Blaskov Josip	štala sa dvorištem
155	Blaskov Božan	stambena kuća s 3 štale i 3 dvorišta
156	Begović Ivan	stambena kuća s 2 dvorišta
157	Župna crkva sv. Martina	župna kuća sa štalom i dvorištem
158	Grković Margareta	ruševina
159	Grković Margareta	štala
160	Grković Margareta	dvorište
161	Župna crkva sv. Martina	kuća u izgradnji
162	Ljubić Martin	stambena kuća s dvorištem
163	Markov Mate2	stambena kuća sa štalom i dvorištem
164	Blaskov Grgur	dvorište
165	Sekula Ivan1	dvorište
166	Blaskov Magdalena	štala
167	Blaskov Magdalena	dvorište

168	Sekula Ivan1	dvorište
169	Dobrošević Mate	dvorište
170	Dobrošević Antun	stambena kuća s dvorištem
	Dobrošević Vicenco	
171	Dobrošević Antun	stambena kuća
	Dobrošević Vicenco	
172	Dobrošević Antun	štala
	Dobrošević Vicenco	
173	Dobrošević Mate	stambena kuća
174	Sinovčić Fabijan	dvorište
	Sinovčić Stjepan	
175	Sinovčić Stjepan	štala
176	Sinovčić Fabijan	štala
177	Dobrošević Mate	dvorište
178	Dobrošević Antun	dvorište
	Dobrošević Mate	
	Sinovčić Stjepan	
	Sinovčić Fabijan	
179	Vigurić Luka	stambena kuća s gospodarskom kućom i dvorištem
	Vigurić Antun	
180	Vigurić Luka	štala
	Vigurić Antun	
181	Vigurić Luka	štala s dvorištem
182	Sinovčić Fabijan	štala s dvorištem
183	Vigurić Luka	štala s dvorištem
184	Vigurić Luka	štala
185	Meštrović Dujam	dvorište
186	Blaskov Magdalena	štala
187	Sekula Ivan1	štala s dvorištem
188	Radetić Dujam	dvorište
189	Radetić Božan	štala s dvorištem
190	Paladin Mihovil	stambena kuća s dvorištem
191	Purtić Marin	gospodarska kuća
192	Blagaić Ivan	ruševina
193	Blagaić Vicenco	štala
194	Slade Marin	štala
195	Paladin Mihovil	štala
196	Radetić Grgur	štala s dvorištem
197	Radetić Nikola	stambena kuća
198	Radetić Ilija	stambena kuća
199	Radetić Božan	stambena kuća
200	Radetić Grgur	stambena kuća
201	Šcerbina Fabijan	stambena kuća
202	Radetić Dujam	stambena kuća
203	Radetić Dujam	dvorište
	Šcerbina Fabijan	
204	Kalebić Marin	štala
205	Kalebić Božan	štala
206	Blaskov Magdalena	štala
207	Blaskov Magdalena	dvorište
	Kalebić Božan	
	Kalebić Marin	
208	Šcerbina Fabijan	štala
209	Radetić Dujam	štala
210	Radetić Dujam	dvorište
	Šcerbina Fabijan	
211	Radetić Grgur	dvorište
212	Radetić Dujam	dvorište
	Radetić Grgur	
	Radetić Božan	
	Šcerbina Fabijan	
213	Frleta Jakov3	stambena kuća s dvorištem
214	Paladin Antun	stambena kuća
215	Paladin Antun	dvorište
216	Paladin Mihovil	stambena kuća s dvorištem
217	Paladin Antun	2 štale s dvorištem
218	Paladin Mihovil	štala s dvorištem
219	Slade Marin	stambena kuća
220	Radetić Ilija	štala s dvorištem
221	Radetić Nikola	štala s dvorištem
	pok. Ivana	
222	Begović Ivan	stambena kuća
223	Begović Ivan	štala s dvorištem
224	Begović Marin	2 štale
	pok. Vicenca	
225	Begović Marin	štala
	pok. Vicenca	
226	Begović Marin	stambena kuća
	pok. Vicenca	
227	Mihotović Juraj	štala s dvorištem
228	Mihotović Juraj	stambena kuća
229	Dragić Jakov	gospodarska kuća s dvorištem
230	Kalebić Bartol	stambena kuća sa štalom i dvorištem
231	Kalebić Antun	stambena kuća sa štalom i dvorištem
232	Župna crkva sv. Martina	gospodarska kuća
233	Župna crkva sv. Martina	gospodarska kuća s dvorištem
234	Begović Ivan	stambena kuća s dvorištem
235	Begović Ivan	štala s dvorištem
236	Begović Marin	štala
237	Kalebić Božan	štala s 2 dvorišta
238	Blaskov Grgur	štala
239	Kalebić Božan	štala s dvorištem
240	Blaskov Grgur	dvorište
241	Kalebić Andrija	štala s dvorištem
242	Kalebić Dujam	štala s dvorištem
243	Kalebić Katarina	stambena kuća
244	Kalebić Božan	stambena kuća
245	Kalebić Božan	stambena kuća
246	Kalebić Božan	stambena kuća
247	Kalebić Dujam	stambena kuća
248	Kalebić Andrija	stambena kuća
249	Kalebić Dujam	dvorište
	Šcerbina Antun	
250	Šcerbina Antun	štala s dvorištem
251	Kalebić Katarina	štala s dvorištem

252	Kalebić Andrija	dvorište
	Kalebić Dujam	
	Kalebić Katarina	
	Kalebić Božan	
	Šcerbina Antun	
253	Blaskov Grgur	dvorište
	Kalebić Andrija	
	Kalebić Dujam	
	Kalebić Katarina	
	Kalebić Božan	
	Šcerbina Antun	
254	Kalebić Božan	gospodarska kuća
255	Kalebić Katarina	gospodarska kuća
256	Kalebić Marin	stambena kuća sa 2 gospodarske kuće, 2 štale i dvorištem
257	Kalebić Andrija	cisterna
	Kalebić Dujam	
	Kalebić Katarina	
	Kalebić Marino	
	Kalebić Božan	
	Šcerbina Antun	
258	Kalebić Marin	štala s dvorištem
259	Kalebić Božan	štala
260	Kalebić Andrija	štala
261	Kalebić Andrija	štala
262	Šcerbina Antun	štala
263	Kalebić Katarina	štala
264	Kalebić Božan	štala
265	Kalebić Katarina	dvorište
	Kalebić Božan	
266	Kalebić Katarina	štala
267	Kalebić Božan	2 štale sa pašnjakom
268	Blagaić Juraj pok. Šimuna	stambena kuća sa cisternom i dvorištem
269	Marić Svetin	gospodarska kuća sa kuhinjom, štalom i dvorištem
270	Blagaić Juraj pok. Filipa	3 štale i 3 dvorišta
271	Šcerbina Antun	ruševina
272	Kalebić Katarina	ruševina
273	Kalebić Andrija	dvorište
	Šcerbina Antun	
274	Kundičević Ciprijan	stambena kuća
275	Cimić Petar	ruševina
276	Kalebić Andrija	ruševina
277	Kalebić Dujam	ruševina
278	Kalebić Andrija	ruševina
279	Šcerbina Antun	ruševina
280	Radetić Ilija	stambena kuća s dvorištem
281	Grković Juraj	štala s 3 dvorišta
282	Cimić Apolonija	gospodarska kuća s dvorištem
283	Tovralj Svetin	štala
284	Meštrović Dujam	štala
285	Kundičević Ciprijan	dvorište
	Meštrović Dujam	
286	Radetić Grgur	dvorište
287	Cimić Antun	dvorište
288	Cimić Petar	stambena kuća sa štalom i dvorištem
289	Cimić Petar	štala s dvorištem
290	Cimić Ivan	stambena kuća
291	Blagaić Vicenco	gospodarska kuća
292	Martinić Ivana	gospodarska kuća s dvorištem
293	Blagaić Ivana	dvorište
	Blagaić Vicenco	
294	Burić Pavao	stambena kuća
295	Burić Martin	stambena kuća
296	Burić Pavao	štala s dvorištem
297	Burić Martin	štala s dvorištem
298	Burić Pavao	štala
299	Burić Martin	štala s dvorištem
300	Kundičević Ciprijan	dvorište
301	Cimić Antun	stambena kuća sa štalom i dvorištem
302	Kundičević Ivan	stambena kuća s 3 dvorišta
303	Burić Pavao	štala s dvorištem
304	Župna crkva sv. Martina	štala s dvorištem
305	Martinić Ivana	dvorište
306	Kundičević Ciprijan	dvorište
307	Cimić Petar	peč
308	Burić Marin	stambena kuća s ruševinom, štalom i dvorištem
309	Kundičević Mihovil	stambena kuća sa štalom i dvorištem
310	Marić Svetin	štala s dvorištem
311	Marić Svetin	štala s dvorištem
312	Blagaić Dujam	štala s dvorištem
313	Marić Svetin	štala

Detaljna karta naselja
Srednje Selo, katastarska
izmjera iz godine 1830.,
originalno mjerilo 1:1440,
Državni arhiv u Splitu,
Arhiv mapa za Istru i
Dalmaciju.

Allegato in doppia Scala alla Mappa originale di Villa Media.

N. 225

Fog. III

Fog. II

Villa Media.

Fog. V

S. Michele

0 50 100 150 200 m

Ant. Momi
Ingegnere

Tabla III

Zapisnik čestica zgrada naselja Srednje Selo, iz godine 1831., ispravljeno 1846., Državni arhiv u Splitu, Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju.

1	Župna crkva	jednokatna župna kuća sa štalom i dvorištem
2	Bogetić Mate	dvorište
3	Bogetić Mate	štala s dvorištem
4	Mihić Ivan	dvorište
5	Mihić Toma	štala
6	Mihić Toma	stambena jednokatnica
7	Mihić Jelena	stambena jednokatnica
8	Mihić Ivan	stambena jednokatnica
9	Mihić Toma	štala s dvorištem
10	Bogetić Mate	stambena jednokatnica s dvorištem
11	Sekula Ivan1	dvorište
12	Purtić Antun	stambena jednokatnica s 2 štale i dvorištem
13	Mihić Ivan	stambena jednokatnica s gospodarskom kućom
14	Mihić Ivan	štala
15	Mihić Toma	stambena jednokatnica
16	Gruica Fabijan	stambena jednokatnica
17	Bogetić Hilarij	stambena jednokatnica s dvorištem
18	Gruica Fabijan	dvorište
19	Mihić Ivan	dvorište
	Mihić Toma	
20	Mihić Ivan	štala s dvorištem
21	Gruica Fabijan	štala s 2 dvorišta
22	Bogetić Hilarij	ruševina
23	Mihić Ivan	ruševina
24	Bogetić Antun	štala
25	Lukan Marin	2 štale s 2 dvorišta
26	Klarić Filip	štala
27	Mihovilović Petar	2 štale
28	Bogetić Antun	dvorište
	Klarić Filip	
	Lukan Marin pok. Grgura	
	Mihovilović Božan	
29	Župna crkva	gospodarska kuća s dvorištem
30	Pavišić Fabijan	stambena jednokatnica sa štalom i 2 dvorišta
31	Mioč Franjo	gospodarska kuća s 2 dvorišta
32	Gruica Pavao	2 gospodarske kuće sa štalom i dvorištem
33	Mioč Franjo	stambena kuća sa štalom i dvorištem
34	Bogetić Augustin	dvorište
	Mioč Franjo	
35	Bogetić Augustin	stambena jednokatnica sa 2 dvorišta
36	Mihovilović Petar	štala s dvorištem
37	Lukan Antun	stambena kuća sa štalom i dvorištem
38	Lukan Marin	stambena jednokatnica s 2 štale i dvorištem
39	Mihovilović Petar pok. Svetina	2 dvorišta
40	Purtić Juraj	štala s dvorištem
41	Mihovilović Jakovica	2 štale s dvorištem
42	Purtić Juraj	dvorište
	Mihovilović Jakovica	
	Mihovilović Petar	
43	Mihovilović Petar	stambena jednokatnica
44	Purtić Juraj	štala
45	Mihovilović Jakovica	stambena kuća
46	Šusta Mateo	stambena jednokatnica s 2 štale i dvorištem
47	Parunov Martin	stambena jednokatnica sa štalom i dvorištem
48	Parunov Martin	štala s dvorištem
49	Mihovilović Petar	2 štale s 2 dvorišta
50	Parunov Ivan	gospodarska kuća
51	Parunov Ivan	dvorište
	Parunov Marko	
52	Parunov Marko	stambena jednokatnica
53	Parunov Ivan	stambena jednokatnica
54	Lukan Marin	dvorište
	pok. Antuna	
55	Lukan Antun	štala s 2 dvorišta
56	Purtić Antun	dvorište
	Parunov Marko	
57	Purtić Antun	štala
58	Parunov Marko	štala
59	Burica Mate	stambena jednokatnica s 2 štale i 2 dvorišta
60	Parunov Martin	dvorište

61	Parunov Marko	dvorište
62	Parunov Martin	štala
63	Parunov Marko	štala s dvorištem
64	Purtić Antun	štala
65	Parunov Ivan	štala
66	Mihovilović Petar pok. Vicenca	stambena jednokatnica sa štalom, cisternom i dvorištem
67	Mihovilović Petar pok. Vicenca	štala s dvorištem
68	Mihovilović Petar pok. Svetina	štala s dvorištem
69	Mihovilović Petar	stambena kuća sa štalom i 2 dvorišta
70	Purtić Juraj	gospodarska kuća prizemnica
71	Mihovilović Jakovica	gospodarska kuća prizemnica
72	Purtić Juraj	dvorište
	Mihovilović Jakovica	
	Mihovilović Petar	
73	Glavurtić Mate	dvorište
74	Gruica Tomica	dvorište
75	Glavurtić Mate	dvorište
	Karuza Marijan	
	Gruica Tomica	
76	Karuza Marijan	štala
77	Glavurtić Mate	dvorište
	Karuza Marijan	
	Gruica Tomica	
78	Mihovilović Petar	štala s dvorištem
79	Mihovilović Petar	štala s dvorištem
80	Derossi Julij	dvorište
81	Gruica Tomica	štala
82	Glavurtić Mate	stambena kuća
83	Gruica Tomica	stambena kuća
84	Gruica Fabijan	stambena kuća sa dvorištem
85	Burić Marin	stambena kuća sa 2 dvorišta
86	Burić Magdalena	stambena kuća sa 2 dvorišta
87	Mihovilović Lovro	štala s dvorištem
88	Mihovilović Lovro	dvorište
89	Lukan Antun	štala
90	Burić Marin	štala
91	Burić Marin	štala
92	Burić Marin	štala
93	Burić Marin	štala
94	Pavišić Fabijan	štala
95	Pavišić Fabijan	stambena jednokatnica sa štalom i dvorištem
96	Sekula Ivan1	stambena jednokatnica sa štalom
97	Sekula Ivan1	dvorište
98	Sekula Ivan1	dvorište
	Mihovilović Lovro	
	Mihovilović Božan	
99	Mihovilović Božan	štala
100	Mihovilović Lovro	štala
101	Sekula Ivan1	dvorište
102	Pavišić Fabijan	dvorište
103	Mihovilović Petar	štala s dvorištem
104	Mihovilović Lovro	štala s dvorištem
105	Mihovilović Lovro	gospodarska kuća
106	Mihovilović Lovro	dvorište
	Mihovilović Petar	
107	Mihovilović Lovro	stambena jednokatnica sa cisternom
108	Mihovilović Petar	jednokatnica za gospodarstvo
109	Purtić Juraj	dvorište
110	Mihovilović Jakovica	dvorište
111	Pavišić Marin	štala s dvorištem
112	Purtić Ambroz	štala s dvorištem
113	Slade Antun	dvorište
	Slade Marin	
114	Purtić Ambroz	dvorište
115	Slade Antun	dvorište
	Slade Marin	
116	Purtić Pavao	dvorište
117	Purtić Juraj	dvorište s gumnom
	Purtić Pavao	
118	Purtić Pavao	štala s dvorištem
119	Purtić Pavao	stambena kuća
120	Purtić Juraj	stambena prizemnica
121	Purtić Ambroz	stambena jednokatnica i gospodarska kuća
122	Slade Antun	stambena prizemnica
123	Slade Marin	stambena prizemnica
124	Purtić Ambroz	peć
	Slade Antun	
	Purtić Juraj	
	Purtić Pavao	
	pok. Ivana	
125	Purtić Ambroz	dvorište
	Slade Antun	
	Purtić Juraj	
	Slade Marin	
	Purtić Pavao	

126	Pavišić Marin	dvorište
	Purtić Pavao	
127	Purtić Pavao	gospodarska kuća
128	Pavišić Marin	stambena prizemnica
129	Lukan Marin	stambena prizemnica
130	Pavišić Marin	gospodarska kuća
131	Županov Juraj	stambena prizemnica s dvorištem
132	Županov Juraj	štala sa stambenom kućom i dvorištem
133	Lukan Marin	štala
134	Pavišić Marin	dvorište
	Lukan Marin	
135	Klarić Filip	dvorište
136	Klarić Mihovil	štala
137	Klarić Filip	stambena jednokatnica sa štalom
138	Klarić Filip	cisterna
	Klarić Martin	
	Klarić Mihovil	
139	Klarić Filip	dvorište
140	Klarić Filip	dvorište
	Klarić Mihovil	
141	Klarić Mihovil	stambena jednokatnica
142	Klarić Marin	2 stambene kuće
143	Klarić Mihovil	gospodarska kuća
144	Purtić Pavao	2 štale
145	Klarić Marin	štala
146	Klarić Mihovil	štala s dvorištem
147	Klarić Filip	štala
148	Klarić Filip	peć
	Klarić Marin	
	Klarić Mihovil	
149	Klarić Marin	dvorište
150	Klarić Mihovil	dvorište
151	Klarić Filip	dvorište
	Klarić Marin	
	Klarić Mihovil	
152	Purtić Juraj	štala
153	Purtić Pavao	štala
154	Purtić Ambroz	štala
155	Parunov Marko	štala
156	Klarić Marin	štala s dvorištem
157	Klarić Marin	štala
158	Klarić Filip	2 štale s dvorištem
159	Pavišić Marin	štala
160	Mihovilović Lovro	štala
161	Mihovilović Petar	štala
162	Mihovilović Petar	štala
163	Mihovilović Petar	štala
164	Burić Marin2	štala
165	Župna crkva Srednjeg Sela	župna crkva s grobljem
166	Burica Mate	štala
167	Derossi Julij	štala s cisternom i dvorištem
168	Derossi Julij	2 stambene kuće s kuhinjom, vrtom i dvorištem
169	Općina Grohote	crkva sv. Mihovila s grobljem
170	Klarić Marin	štala s dvorištem
171	Klarić Filip	štala s dvorištem
172	Pavišić Fabijan	ruševina
173	Općina Srednje Selo	štala
174	Mihić Toma	štala
175	Mihić Jelena	štala
176	Mihić Ivan	štala s dvorištem

- Sekula je nadimak roda Pavišić.
- Iako u rukopisu jasno pise »Bunich«, očito je riječ o pisarskoj pogrešci. Prezime ili nadimak »Bunich« na Šolti nije zabilježeno.

Zahvaljujem dr. M. Andreisu na korekciji prijevoda i na bi-lješkama vezanim za šoltanska imena i prezimena.

Tabla IV

Detaljna karta
naselja Gornje Selo
(Stomorska, Gornja
Kruščica), katastarska
izmjera iz godine 1830.,
originalno mjerilo
1:1440, Državni arhiv u
Splitu, Arhiv mapa za
Istru i Dalmaciju.

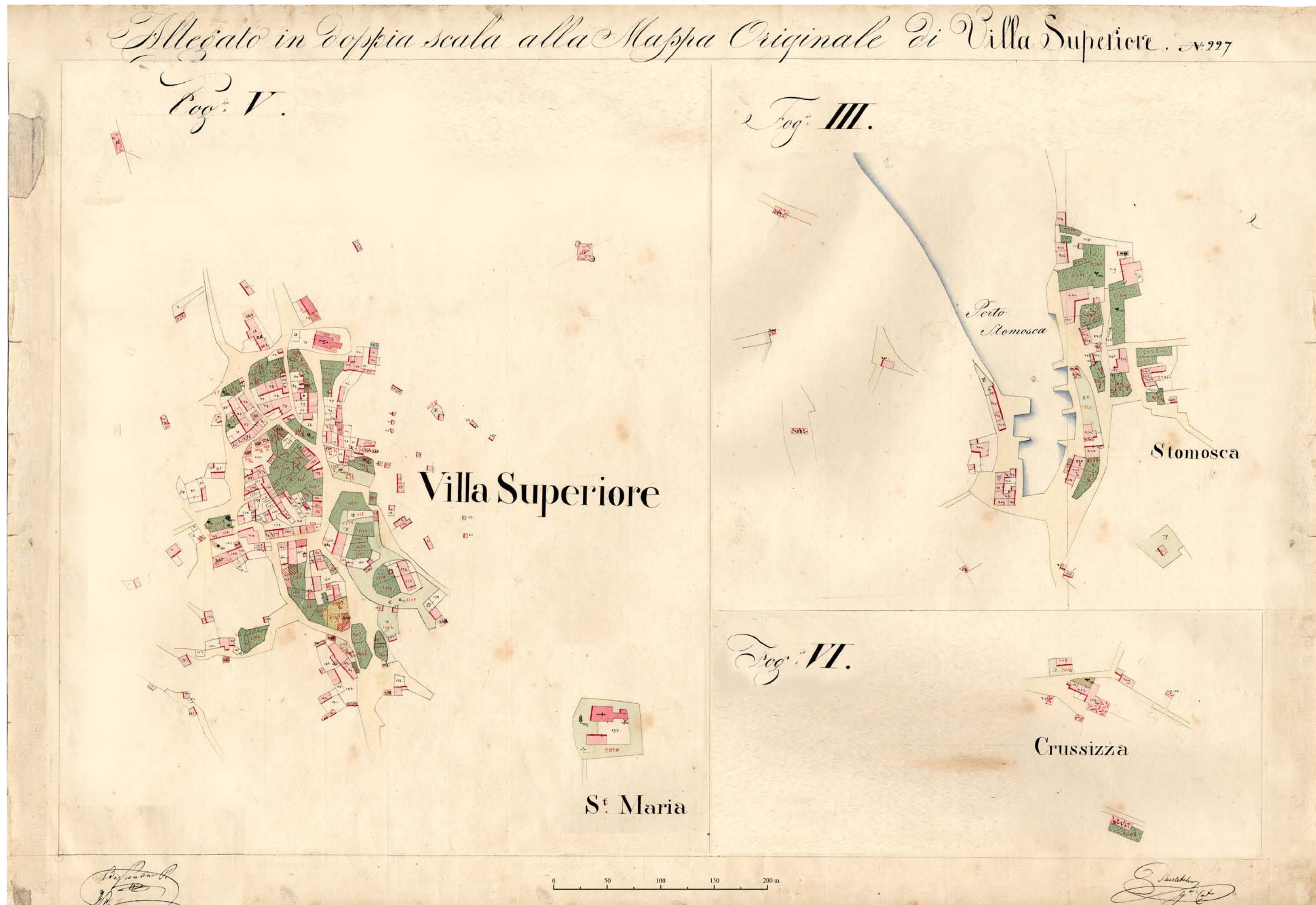

Tabla IV

Zapisnik čestica zgrada naselja Gornje Selo (Stomorska, Gornja Kruščica), iz godine 1831., ipravljeno 1846., Državni arhiv u Splitu, Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju.

1	Pinčul Bartol ¹	štala s dvorištem
2	Bavčević Nikola pok. Tome	štala s dvorištem
3	Garbin Antun	ruševina s dvorištem
4	Carminati Antun	dvorište
5	Bavčević Frane	štala
6	Blašković Katarina	štala
7	Bavčević Juraj	štala
8	Sinovčić Frane	štala
9	Bavčević Juraj Sinovčić Frane	dvorište
10	Bavčević Antun	štala
11	Bavčević Antun	stambena kuća s 2 dvorišta
12	Bavčević Josip	sjenik
13	Bavčević Nikola	sjenik
14	Župna crkva sv. Ivana	gospodarska kuća s dvorištem
15	Martinis Aleksandar	ruševni dvorac
16	Bavčević Antun	ruševina
17	Jakovčević Marin	cisterna
18	Jakovčević Šimun	cisterna
19	Jakovčević Šimun	stambena kuća
20	Jakovčević Marin	stambena kuća s dvorištem
21	Jakovčević Marin Jakovčević Šimun	dvorište
22	Jakovčević Marin	štala
23	Jakovčević Luka	stambena kuća
24	Jakovčević Šimun	dvorište
25	Jakovčević Karlo	stambena kuća
26	Jakovčević Karlo	stambena kuća sa štalom i 2 dvorišta
27	Jakovčević Karlo Jakovčević Luka	dvorište
28	Jakovčević Karlo	štala
29	Jakovčević Luka	2 dvorišta i štala
30	Šisković Ivan	štala s dvorištem
31	Jakovčević Karlo	dvorište
32	Jakovčević Marin	dvorište
33	Peroš Nikola	stambena kuća
34	Pavlović Juraj	dvorište
35	Pavlović Ivan	2 gospodarske kuće
36	Pavlović Toma	stambena kuća
37	Pavlović Juraj	stambena kuća sa štalom i dvorištem
38	Sinovčić Frane	dvorište
39	Kraljević Antun ²	stambena kuća s dvorištem
40	Petric Marko	stambena kuća s dvorištem
41	Kraljević Antun	dvorište
42	Pavlović Antun Pavlović Mate	dvorište
43	Pavlović Antun	stambena kuća s dvorištem
44	Pavlović Mate	stambena kuća
45	Pavlović Ivan	štala
46	Pavlović Juraj	štala
47	Pavlović Toma	štala
48	Pavlović Ivan	štala
49	Jakovčević Marin	štala
50	Jakovčević Šimun	štala
51	Pavlović Antun	štala
52	Jakovčević Šimun	štala
53	Jakovčević Marin	štala
54	Jakovčević Luka	štala
55	Pavlović Ivan	štala
56	Pavlović Ivan	sjenik
57	Pavlović Antun	štala
58	Pavlović Antun	štala s dvorištem
59	Pavlović Ivan	štala
60	Batina Ivan ³	sjenik
61	Batina Marin ³	štala
62	Škrabanić Andrija	štala
63	Pinčul Ivan ¹	štala
64	Peroš Nikola	štala
65	Pavlović Antun	štala
66	Marušić Antun	stambena kuća s dvorištem
67	Bavčević Josip	stambena kuća s 2 dvorišta
68	Bavčević Nikola pok. Filipa	stambena kuća s kuhinjom, cisternom i dvorištem
69	Braškić Filip	dvorište s 2 štale
70	Braškić Antun	dvorište sa štalom

71	Općina Gornje Selo	župna crkva sv. Ivana s dvorištem i cisternom
72	Braškić Marin	štala s dvorištem
73	Braškić Ivana	stambena kuća s dvorištem
74	Braškić Marica	stambena kuća
75	Braškić Antun	stambena kuća
76	Braškić Marica Braškić Ivan pok. Antuna	dvorište
77	Braškić Filip	stambena kuća s dvorištem
78	Bavčević Nikola	gospodarska kuća s dvorištem
79	Bavčević Josip	stambena kuća s dvorištem
80	Bavčević Nikola Bavčević Josip	peć
81	Pavlović Ivan	dvorište
82	Panadić Nikola	stambena kuća s dvorištem i štalom
83	Frandeka Andrija ⁴	stambena kuća s dvorištem
84	Frandeka Andrija ⁴	štala s dvorištem
85	Bavčević Juraj	stambena kuća s dvorištem
86	Sinovčić Frane	stambena kuća s dvorištem
87	Splitsko sjemenište	gospodarska kuća
88	Garbin Andrija	stambena kuća
89	Splitsko sjemenište	gospodarska kuća
90	Fabijanović Fabijan ⁵	stambena kuća
91	Fabijanović Fabijan ⁵ Jakovčević Josip Splitsko sjemenište	dvorište
92	Jakovčević Josip	stambena kuća s dvorištem
93	Fabijanović Fabijan ⁵	štala s dvorištem
94	Vidan Marko ⁶	ruševina
95	Bavčević Andrija	stambena kuća s dvorištem i štalom
96	Marinković Ivan	štala s dvorištem
97	Bavčević Nikola pok. Tome	2 dvorišta
98	Garbin Filip	dvorište
99	Bavčević Nikola pok. Tome	stambena kuća s dvorištem i štalom
100	Blašković Ivan Blašković Katarina	dvorište
101	Blašković Katarina	stambena kuća
102	Blašković Ivan	stambena kuća
103	Blašković Ivan	štala
104	Bavčević Josip	dvorište
105	Bavčević Nikola	dvorište
106	Bavčević Nikola	štala
107	Bavčević Josip	štala
108	Pinčul Ivan ¹	štala s dvorištem
109	Bavčević Ivan	štala s dvorištem
110	Škrabanić Andrija	štala
111	Škrabanić Andrija	dvorište
112	Škrabanić Stjepan	dvorište
113	Batina Ivan ³	dvorište
114	Škrabanić Stjepan	ruševina
115	Škrabanić Andrija	2 dvorišta s ruševinom
116	Batina Marin ³	dvorište s vočkama
117	Batina Marin ³	dvorište
118	Batina Ivan ³	dvorište
119	Marinković Antun	stambena kuća
120	Škrabanić Stjepan Batina Marin ³ Škrabanić Andrija	dvorište
121	Škrabanić Andrija	stambena kuća s dvorištem
122	Batina Marin ³	stambena kuća s dvorištem
123	Škrabanić Stjepan	stambena kuća s dvorištem
124	Petric Antun	stambena kuća s dvorištem
125	Zlendić Dominik	stambena kuća s dvorištem
126	Pinčul Bartol ¹	gospodarska kuća s dvorištem
127	Bavčević Frane	stambena kuća s dvorištem
128	Vidan Fabijan	stambena kuća
129	Vidan Marko	stambena kuća
130	Vidan Marko Vidan Fabijan	dvorište
131	Bavčević Nikola Bavčević Josip	dvorište
132	Marinković Ivan	stambena kuća s dvorištem i štalom
133	Zlendić Ivan	štala
134	Petric Antonio	štala
135	Zlendić Ivan	dvorište
136	Zlendić Dominik	dvorište
137	Petric Antun	štala
138	Škrabanić Andrija Škrabanić Mihovil reč. General Batina Ivan ³	dvorište
139	Škrabanić Andrija	kuća s dvorištem
140	Škrabanić Andrija	stambena kuća s dvorištem
141	Škrabanić Andrija	stambena kuća
142	Batina Ivan ³	stambena kuća

143	Škrabanić Mihovil reč. General	stambena kuća
144	Pinčul Bartol ¹	stambena kuća
145	Pinčul Bartol ¹	štala s dvorištem
146	Petric Jakov	2 štale s 2 dvorišta
147	Carminati Antun Lisičić Aneta	dvorište s vočkama
148	Pinčul Bartol	gospodarska kuća
149	Carminati Antun	gospodarska kuća
150	Carminati Antun	stambena kuća s dvorištem i cisternom
151	Lisičić Aneta	stambena kuća
152	Bavčević Ambroz	stambena kuća sa štalom
153	Bavčević Ivan	dvorište
154	Bavčević Ivan	stambena kuća s dvorištem
155	Bavčević Juraj	stambena kuća
156	Bavčević Juraj	dvorište
157	Bavčević Juraj	dvorište
158	Župna crkva sv. Ivana	štala
159	Garbin Fabijan	dvorište
160	Petric Jakov	stambena kuća sa štalom i dvorištem
161	Petric Šimun	stambena kuća s dvorištem
162	Općina Gornje Selo	župna kuća s kuhinjom i dvorištem
163	Župna crkva sv. Ivana	štala s dvorištem
164	Garbin Ivan	stambena kuća s dvorištem i malim vrtom
165	Garbin Antun	stambena kuća s dvorištem
166	Garbin Fabijan	stambena kuća s dvorištem i štalom
167	Marić Petar	stambena kuća s dvorištem
168	Pavlović Ivan	stambena kuća s 2 dvorišta
169	Škrabanić Stjepan	štala s dvorištem
170	Škrabanić Nikola	štala s 2 dvorišta
171	Škrabanić Nikola	štala
172	Zlendić Frane	stambena kuća s 3 dvorišta i štalom
173	Zlendić Antun reč. Muro	stambena kuća s dvorištem
174	Škrabanić Andrija	stambena kuća s cisternom I dvorištem
175	Škrabanić Nikola	sjenik
176	Škrabanić Nikola	štala
177	Garbin Fabijan	štala
178	Garbin Marin	2 štale i dvorište
179	Garbin Marin	sjenik
180	Garbin Pavao	sjenik
181	Garbin Pavao	štala s dvorištem
182	Garbin Pavao	štala s dvorištem
183	Garbin Marin Garbin Pavao	dvorište
184	Garbin Pavao	stambena kuća s vrtom
185	Garbin Marin	stambena kuća s dvorištem
186	Garbin Filip	stambena kuća s dvorištem, štalom i cisternom
187	Petric Šimun	štala
188	Petric Šimun	gospodarska kuća
189	Garbin Filip	štala
190	Garbin Filip	štala
191	Bavčević Ambroz	gospodarska kuća
192	Bavčević Frane	štala
193	Bavčević Juraj	dvorište
194	Marinković Ivan	štala
195	Bavčević Andrija	stambena kuća
196	Bavčević Antun	ruševina
197	Općina Gornje Selo	crkva sv. Marije s kućom, cisternom i dvorištem
198	Cindro Jerolim i Josip, stric i nećaci Carsko kraljevski posjed	ruševina
199	Cindro Jerolim i Josip, stric i nećaci	ruševina
200	Vidan Josip	ruševina
201	Općina Gornje Selo	stražarnica
202	Vidan Josip	stambena prizemnica, 2 gospodarske kuće i 3 dvorišta
203	Pavlović Ivan	stambena prizemnica
204	Candido Antun	stambena jednokatnica
205	Novaković Fabijan	stambena jednokatnica, kuća na korištenje i pašnjak
206	Vidan Josip, Mate i Marcel	cisterna
207	Vidan Mate	stambena jednokatnica kuća na korištenje s dvorištem
208	Zlendić Filip	stambena jednokatnica s dvorištem
209	Vidan Marcel	stambena jednokatnica
210	Vidan Josip	stambena jednokatnica
211	Vidan Marcel Zlendić Filip	zajedničko dvorište
212	Vidan Marijeta	gospodarska kuća, prizemnica
213	Zlendić Filip	spremište
214	Oratorij sv. Filipa	spremište
215	Lučin Stjepan ⁷	stambena prizemnica s vrtom
216	Lučin Antun ⁷	stambena prizemnica
217	Lučin Antun ⁷ Lučin Stjepan ⁷	gospodarska kuća, prizemnica

218	Lučin Antun ⁷ Lučin Stjepan ⁷	zajedničko dvorište
219	Oratorij sv. Filipa	stambena jednokatnica, cisterna, crkva, 2 dvorišta i vrt
220	Cipci Marija	stambena jednokatnica, peć i dvorište
221	Matić Franka	stambena jednokatnica
222	Bavčević Andrija	stambena prizemnica s vrtom
223	Novaković Juraj	stambena prizemnica
224	Bavčević Josip i Nikola, suvlasnici	stambena prizemnica
225	Bavčević Josip i Nikola, suvlasnici	dvorište
226	Novaković Petar	ruševina
227	Novaković Antun i Petar, suvlasnici	zajedničko dvorište
228	Novaković Antun	stambena prizemnica
229	Novaković Petar	stambena prizemnica s vrtom
230	Općina	ruševina
231	Novaković Fabijan	ruševina
232	Cindro Jerolim i Josip, stric i nećaci	stambena dvokatnica, 2 gospodarske kuće i dvorište
233	Pešić Antun	stambena dvokatnica
234	Marinkov Elizabeta	gospodarska kuća
235	Zlendić Filip	štala
236	Vidan Marcel	štala
237	Novaković Petar	štala s dvorištem i vrtom
238	Novaković Frane	dvorište
239	Novaković Frane	stambena jednokatnica s vrtom
240	Novaković Frane	štala
241	Novaković Mate	stambena jednokatnica
242	Novaković Jakov	stambena jednokatnica
243	Novaković Ivana	kuća na korištenje s dvorištem i vrtom
244	Novaković Jakov	štala
245	Novaković Mate	stambena prizemnica s dvorištem
246	Manola Vicenco	štala
247	Manola Vicenco	gospodarska kuća
248	Pešić Jerolim	konoba
249	Pešić Petar	stambena prizemnica
250	Pešić Petar	ruševina
251	Pešić Jerolim	ruševina
252	Pešić Petar	stambena prizemnica
253	Pešić Jerolim	stambena prizemnica s 2 dvorišta
254	Brgeljić Aneta	stambena prizemnica s 2 ruševine
255	Pešić Jerolim	ruševina

- Pinčul je nadimak roda Elezović.
- Kraljević je nadimak jedne grane roda Panadić.
- Batina je nadimak roda Kaštelanac.
- Frandeka je nadimak jedne grane roda Panadić.
- Fabijanović je nadimak roda Blašković.
- U izvorniku piše *Vidun*, što je očito pisarska pogreška.
- Lučin je nadimak roda Bezić u Stomorskoj.

Zahvaljujemo dr. M. Andreisu na korekciji prijevoda i na bi-lješkama vezanim za šoltanska imena i prezimena.